

Europeiska unionens officiella tidning

C 72

Svensk utgåva

Meddelanden och upplysningar

femtioandra årgången

26 mars 2009

<u>Informationsnummer</u>	Innehållsförteckning	Sida
---------------------------	----------------------	------

II Meddelanden

MEDELANDEN FRÅN EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER OCH ORGAN

Kommissionen

2009/C 72/01	Meddelande från kommissionen om behandlingen av värdeminskade tillgångar inom gemenskapens banksektor	1
2009/C 72/02	Beslut om att inte göra invändningar mot en anmäld koncentration (Ärende COMP/M.5364 – Iberia/Vueling/Clickair) ⁽¹⁾	23

IV Upplysningar

UPPLYSNINGAR FRÅN EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER OCH ORGAN

Kommissionen

2009/C 72/03	Eurons växelkurs	24
--------------	------------------------	----

UPPLYSNINGAR FRÅN MEDLEMSSTATERNA

2009/C 72/04	Lista över organ och offentliga myndigheter som utövar den kontroll som avses i artikel 15 i förordning (EEG) nr 2092/91	25
--------------	--	----

SV

Pris:
18 EUR

⁽¹⁾ Text av betydelse för EES

(Fortsättning på nästa sida.)

UPPLYSNINGAR OM EUROPEISKA EKONOMISKA SAMARBETSOMRÅDET

Eftas övervakningsmyndighet

2009/C 72/05	Uppmaning enligt artikel 1.2 i del I av protokoll 3 till avtalet mellan Eftastaterna om inrättandet av en övervakningsmyndighet och en domstol att inkomma med synpunkter på beskattning av captiveförsäkringsbolag i Liechtenstein	50
--------------	---	----

V *Yttranden*

FÖRFARANDE FÖR GENOMFÖRANDE AV KONKURRENSPOLITIKEN

Kommissionen

2009/C 72/06	Beslut nr 842 av den 23 december 2008 om inledande av förfarande för beviljande av prospekterings- och undersökningstillstånd för olja och gas – geologiska naturresurser i enlighet med artikel 2 första stycket punkt 3 i lagen om geologiska naturresurser – i block 1–5 Devetaki i regionerna Lovetj, Pleven och Gabrovo samt meddelande om anbuds förfarande för beviljande av tillstånd	52
2009/C 72/07	Beslut nr 843 av den 23 december 2008 om inledande av förfarande för beviljande av prospekterings- och undersökningstillstånd för olja och gas — Geologiska naturresurser i enlighet med artikel 2 första stycket punkt 3 i lagen om geologiska naturresurser – i block 1–9 Mizija i regionen Vratsa samt meddelande om anbuds förfarande för beviljande av tillstånd	54
2009/C 72/08	Beslut nr 844 av den 23 december 2008 om inledande av förfarande för beviljande av prospekterings- och undersökningstillstånd för olja och gas – geologiska naturresurser i enlighet med artikel 2 första stycket punkt 3 i lagen om geologiska naturresurser – i block 1–10 Botevo i regionerna Vratsa och Montana samt meddelande om anbuds förfarande för beviljande av tillstånd	56

ANDRA AKTER

Kommissionen

2009/C 72/09	Offentliggörande av en ansökan i enlighet med artikel 6.2 i rådets förordning (EG) nr 510/2006 om skydd av geografiska beteckningar och ursprungsbeteckningar för jordbruksprodukter och livsmedel	58
2009/C 72/10	Offentliggörande av en ansökan i enlighet med artikel 6.2 i rådets förordning (EG) nr 510/2006 om skydd av geografiska beteckningar och ursprungsbeteckningar för jordbruksprodukter och livsmedel	62

2009/C 72/11

Offentliggörande av en ansökan i enlighet med artikel 6.2 i rådets förordning (EG) nr 510/2006 om skydd av geografiska beteckningar och ursprungsbeteckningar för jordbruksprodukter och livsmedel 67

II

(Meddelanden)

MEDDELANDEN FRÅN EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER OCH
ORGAN

KOMMISSIONEN

**Meddelande från kommissionen om behandlingen av värdeminskade tillgångar inom gemenskapens
banksektor**

(2009/C 72/01)

1. INLEDNING

1. Sedan mitten av 2007 har kreditmarknaderna för institutionella aktörer och stora företag drabbats av allvarliga störningar. Resultatet är att likviditeten inom banksektorn sinat och bankerna blivit motvilliga att låna ut till varandra och till ekonomin i stort. I takt med att störningarna på kreditmarknaderna intensifierats under de senaste arton månaderna har finanskrisen förvärrats och den globala ekonomin gått in i en allvarlig recession.
2. Det är svårt att föreställa sig en lösning på finanskrisen och en återhämtning inom den globala ekonomin om inte stabiliteten inom banksektorn och det finansiella systemet som helhet kan garanteras. Först då återvänder förtroendet bland investerarna och först då återgår bankerna till sitt normala utlåningsbeteende. Därför har medlemsstaterna vidtagit åtgärder för att stödja stabiliteten i sina banksektorer och stimulera utlåningen, framför allt genom att skjuta till nytt kapital genom att använda offentliga medel och genom att tillhandahålla statliga garantier för bankernas utlåning. Dessa åtgärder tillkännagavs i oktober 2008 och har genomförts gradvis de senaste månaderna.
3. Flera medlemsstater har nyligen tillkännagivit sin avsikt att komplettera sina befintliga stödåtgärder genom någon form av lättnad för värdeminskade banktillgångar (*impaired assets*). Dessa tillkännagivanden har jämsides med ett liknande initiativ i Förenta staterna utlöst en omfattande diskussion inom gemenskapen om fördelarna med övertagande av värdeminskade tillgångar som en statlig stödåtgärd för banker. Inom ramen för den diskussionen har kommissionen i samråd med Europeiska centralbanken (ECB) utarbetat detta meddelande, som bygger på de rekommendationer som eurosystemet utfärdade den 5 februari 2009 (se bilaga I).
4. Detta meddelande fokuserar på frågor som medlemsstaterna ska ta ställning till när de överväger, utformar och genomför åtgärder i form av övertagande av värdeminskade tillgångar (*asset relief measures*, nedan kallade *räddningsåtgärder*). På ett allmänt plan omfattar dessa frågor den logiska grunden för övertagande av värdeminskade tillgångar som en åtgärd för att garantera finansiell stabilitet och stimulera bankernas utlåning, de långsiktiga överväganden gällande banksektorns bärkraft och hållbarheten i de offentliga finanserna som ska beaktas när räddningsåtgärder övervägs samt behovet av en gemensam och samordnad strategi på EU-nivå när det gäller övertagande av värdeminskade tillgångar, framför allt för att garantera lika konkurrensvillkor. I samband med en sådan gemenskapsstrategi ger detta meddelande också mer specifik vägledning för tillämpningen av reglerna om statligt stöd på övertagande av värdeminskade tillgångar, med fokus t.ex. på i) insyn och krav på redovisning av tillgångar som minskat i värde, ii) ansvarsfördelningen mellan staten, aktieägarna och fordringshavarna, iii) sammanjämkning av incitamenten för stödmottagarna med målen för den offentliga politiken, iv) principer för utformning av räddningsåtgärder när det gäller stödberättigande, värdering och förvaltning av värdeminskade tillgångar, och v) förhållandet mellan räddningsåtgärder, andra statliga stödåtgärder och omstruktureringen av banker.

2. RÄDDNINGÅTGÄRDER FÖR ATT GARANTERA FINANSIELL STABILITET OCH STIMULERA BANKERNAS UTLÅNING

5. De omedelbara syftena med de räddningspaket som vissa medlemsstater tillkännagav i oktober 2008 är att garantera finansiell stabilitet och stimulera långivningen till realekonomin. Det är för tidigt att dra några definitiva slutsatser om hur effektiva räddningspaketen är, men det står klart att de avväjrt risken för en finansiell härdsmälta och bidragit till att viktiga interbankmarknader kunnat fungera. Å andra sidan har utlåningen till realekonomin utvecklats ogynnsamt sedan paketen tillkännagavs, och den senaste statistiken visar på en brant minskning av kredit tillväxten ⁽¹⁾. Från många medlemsstater rapporteras allmänt om företag som nekas krediter av bankerna, och kreditåstramningen förefaller mer hårdhänt än vad normala konjunktürhänsyn kräver.
6. En viktig orsak till det otillräckliga kreditflöde som kunnat konstateras är osäkerheten om vad värdeminskade tillgångar är värda och var de finns. Detta har varit en källa till problem inom banksektorn ända sedan krisens början. Osäkerheten om hur tillgångar ska värderas har inte bara fortsatt att undergräva förtroendet inom banksektorn, utan har också försvagat effekten av de statliga stödåtgärder man enades om i oktober 2008. Till exempel rekapitaliseringen av banker har utgjort en buffert mot försämringar av värdet på tillgångar, men en stor del av dessa kapitaltillskott har absorberats av bankerna när de gjort avsättningar för framtida värdeförsämringar. Bankerna har redan vidtagit åtgärder mot problemet med värdeminskade tillgångar. De har redan gjort betydande avskrivningar av tillgångar ⁽²⁾, vidtagit åtgärder för att begränsa ytterligare förluster genom att klassificera om tillgångar i sina balansräkningar och gradvis avdelat extra kapital för att stärka sin solvens. Problemet har dock inte lösts på ett adekvat sätt, och den oväntade kraften i den ekonomiska avmattningen indikerar en ytterligare och mer omfattande försämring av kreditkvaliteten på banktillgångar.
7. Ett övertagande av värdeminskade tillgångar skulle direkt mildra osäkerheten kring kvaliteten på bankernas balansräkningar och därmed bidra till att återställa förtroendet inom banksektorn. En sådan åtgärd skulle också minska risken för upprepade behov av rekapitalisering av bankerna, eftersom värdeminskningens omfattning ökar i ett läge där realekonomin försämras. På grundval av detta överväger flera medlemsstater aktivt att befria banker från värdeminskade tillgångar som komplement till andra åtgärder när de genomför den strategi som stats- och regeringscheferna kom överens om i oktober 2008.

3. MER LÅNGSIKTIGA ÖVERVÄGANDEN: ÅTERGÅNG TILL LÖNSAMHET INOM BANKSEKTORN OCH HÅLLBARA OFFENTLIGA FINANSER

8. Räddningsåtgärder måste utformas och genomföras på det sätt som mest effektivt tillgodoser det omedelbara syftet, som är att garantera finansiell stabilitet och stimulera bankernas utlåning. Viktigt i detta sammanhang är att garantera ett tillräckligt deltagande i åtgärderna genom lämplig prissättning och lämpliga villkor och genom att göra deltagandet obligatoriskt om det anses nödvändigt. Fokuseringen på att utforma och genomföra åtgärderna bör dock inte enbart vara begränsad till dessa omedelbara syften. Det är viktigt att också mer långsiktiga överväganden beaktas.
9. Om räddningsåtgärder inte genomförs på ett sådant sätt att man reducerar risken för allvarlig snedvridning av konkurrensen mellan bankerna (både inom och mellan medlemsstaterna) i enlighet med reglerna om statligt stöd i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen (vid behov inklusive en omstrukturering av de mottagande bankerna), leder det till en strukturellt svagare banksektor i EU. Detta skulle få negativa konsekvenser för produktivitetspotentialen inom ekonomin som helhet. Det skulle också kunna leda till ett återkommande behov av statliga ingripanden inom banksektorn, vilket skulle innebära en gradvis ökande börda för de offentliga finanserna. Sådana risker är allvarliga med

⁽¹⁾ Officiella siffror för euroområdet visar att bankernas utlåning till företagen fortfarande står emot trycket, men den underliggande trenden är negativ och tillväxten i utlåningen minskade markant på månadsbasis mot slutet av 2008. I december 2008 minskade bankernas utlåning till den privata ekonomin (lån till icke-MFI, utom staten) med 0,4 % jämfört med november.

⁽²⁾ Från mitten av 2007 till i dag har nedskrivningar på totalt 1 063 miljarder USD gjorts, varav 737,6 miljarder USD har rapporterats av USA-baserade banker och 293,7 miljarder USD av Europabaserade banker. I den senare kategorin har 68 miljarder USD rapporterats i Schweiz. Trots omfattningen av de nedskrivningar som redan rapporterats beräknar IMF att bankernas totala förluster på grund av tillgångar som minskat i värde sannolikt kommer att uppgå till 2 200 miljarder USD. Denna beräkning grundar sig på globala innehav av värdepapperiserade hypoteks-, konsumtions- och företagslån med ursprung i Förenta staterna och den har reviderats uppåt stadigt sedan krisen började. Vissa marknadscommentatorer antyder att de totala förlusterna kan vara ännu större. T.ex. Nouriel Roubini, som konsekvent har hävdats att de officiella beräkningarna är i underkant, hävdar att de totala förlusterna kan uppgå till 3 600 miljarder USD enbart i Förenta staterna.

tanke på den statliga exponeringens omfattning. För att begränsa risken för sådana skador på lång sikt bör statliga ingripanden inom banksektorn vara ändamålsenligt inriktade och åtföljas av beteenderegler som anpassar incitamenten för bankerna till målen för den offentliga politiken. Räddningsåtgärder bör ingå i en övergripande strävan att återställa banksektorns bärkraft på grundval av en nödvändig omstrukturering. Behovet av omstrukturering inom banksektorn som motvikt till det statliga stödet diskuteras mer ingående i samband med reglerna om statligt stöd i avsnitt 5 och 6.

10. När medlemsstaterna överväger hur räddningsåtgärderna ska utformas och genomföras är det viktigt att också budgetramarna beaktas. Beräkningar av de förväntade totala nedskrivningarna av tillgångar visar att kostnaderna (faktiska eller potentiella kostnader eller både och) för övertagande av värdeminskade tillgångar kan bli betydande, både absolut sett och i förhållande till medlemsstaternas bruttonationalprodukt (BNP). Statligt stöd genom räddningsåtgärder (och andra åtgärder) får inte ha en omfattning som ger upphov till farhågor för de offentliga finansernas hållbarhet t.ex. på grund av överskuldssättning eller finansieringsproblem. Sådana överväganden är särskilt viktiga i nuläget, som präglas av allt större offentliga underskott, ökande offentlig skuld och problem i samband med obligationsemissioner.
11. Läget i de offentliga finanserna i medlemsstaterna kommer i synnerhet att vara en viktig faktor vid valet av modell för hur tillgångar som omfattas av räddningsåtgärder ska förvaltas: ska det ske genom köp av tillgångar, försäkring av tillgångar, swappar eller en hybridform av sådana arrangemang ⁽¹⁾. Skillnaderna när det gäller konsekvenserna för de offentliga finansernas trovärdighet blir kanske inte så stora, eftersom finansmarknaderna sannolikt diskonterar potentiella förluster på liknande sätt ⁽²⁾. En metod som kräver ett direkt köp av värdeminskade tillgångar skulle dock få en mer direkt effekt på budgetställningen och statens finansieringsbehov. Även om varje medlemsstat själv väljer hur den förvaltar värdeminskade tillgångar skulle man kunna överväga hybridformer där dåliga tillgångar avskiljs från bankernas balansräkningar till en separat enhet (antingen inom eller utanför bankerna) med någon form av statlig garanti. Ett sådant tillvägagångssätt är tilltalande eftersom det har många av fördelarna med köp av tillgångar när det gäller att återställa förtroendet för banksystemet, samtidigt som det begränsar de omedelbara konsekvenserna för de offentliga finanserna.
12. I en situation med knappa budgetresurser kan det vara lämpligt att inrikta räddningsåtgärderna på ett begränsat antal banker av stor systemisk betydelse. Vissa medlemsstater kan ha starkt begränsade möjligheter att befria bankerna från värdeminskade tillgångar på grund av snäva budgetramar och/eller därför att bankernas balansräkningar är mycket stora i förhållande till BNP.

4. BEHOVET AV EN GEMENSAM OCH SAMORDNAD STRATEGI PÅ EU-NIVÅ

13. När man överväger någon form av räddningsåtgärder måste de omedelbara syftena, dvs. att garantera finansiell stabilitet och stödja bankernas utlåning, harmoniera med behovet att undvika långsiktiga skador på banksektorn inom gemenskapen, den inre marknaden och ekonomin i stort. Detta uppnås mest effektivt genom en gemensam och samordnad gemenskapsstrategi som har följande övergripande mål:
 - a) Stärka marknaden förtroende genom att visa att gemenskapen förmår vidta effektiva åtgärder på EU-nivå mot finanskrisen och skapa utrymme för gynnsamma spridningseffekter i medlemsstaterna och på finansmarknaderna som helhet.
 - b) Begränsa de negativa spridningseffekterna i en situation där den medlemsstat som är först med att införa räddningsåtgärder sätter press på andra medlemsstater att följa efter och riskerar att sätta igång en stödkapplöpning mellan medlemsstaterna.

⁽¹⁾ Dessa arrangemang diskuteras närmare i bilaga II.

⁽²⁾ Att staten köper tillgångar behöver inte innebära en stor påfrestning på de offentliga finanserna på lång sikt, om en tillräckligt stor del av de förvärvade tillgångarna kan säljas med vinst senare (se exemplen från Förenta staterna och Sverige i bilaga II). Däremot innebär de en inledande kostnad som skulle öka den offentliga bruttoskulden och statens bruttofinansieringsbehov. En metod som grundar sig på att värdeminskade tillgångar byts mot statsobligationer skulle kunna användas för att lindra de operativa problemen i samband med emittering, men det skulle få negativa konsekvenser för budgetställningen och öka utbudet på statsobligationer på marknaden.

- c) Skydda den inre marknaden för finansiella tjänster genom att se till att de räddningsåtgärder som medlemsstaterna inför är samstämmiga, samt undgå finansiell protektionism.
- d) Se till att kraven på kontroll av statligt stöd och andra rättsliga krav uppfylls genom att garantera att räddningsåtgärderna är konsekventa och genom att minimera snedvridningen av konkurrensen och en alltför stor risktagning från bankernas sida.
14. Samordning mellan medlemsstaterna behövs bara på ett allmänt plan, och kan uppnås med bibehållen tillräcklig flexibilitet att skraddarsy åtgärder som lämpar sig för enskilda bankers situation. Utan tillräcklig samordning på förhand kommer flera av dessa mål att kunna nås endast genom kompletterande kontroll av statligt stöd i efterhand. En gemensam vägledning om huvuddragen i olika räddningsåtgärder skulle därför bidra till att minimera behovet av korrigeringar och anpassningar till följd av en bedömning på grundval av reglerna om statligt stöd. Sådan vägledning ges i följande avsnitt.

5. RIKTLINJER FÖR TILLÄMPNING AV REGLERNA OM STATLIGT STÖD PÅ RÄDDNINGÅTGÄRDER

15. Det är bankernas normala skyldighet att göra en riskbedömning av de tillgångar de förvärvar och se till att de kan täcka förluster som sådana tillgångar eventuellt ger upphov till ⁽¹⁾. Räddningsåtgärder kan dock övervägas för att stödja den finansiella stabiliteten. Offentliga räddningsåtgärder utgör statligt stöd om de befriar den mottagande banken från (eller kompenserar den för) skyldigheten att registrera en förlust eller en reserv för en eventuell förlust på grund av dess värdeminskade tillgångar och/eller frigöra lagstadgat kapital för andra ändamål. Detta är fallet i synnerhet om värdeminskade tillgångar köps eller försäkras till ett värde som är högre än marknadspriset, eller om priset på garantin inte kompenserar staten för dess potentiella maximala ansvar inom ramen för garantin ⁽²⁾.
16. Stöd för räddningsåtgärder bör dock vara förenligt med de allmänna principerna för nödvändighet, proportionalitet och minimering av konkurrensnedvridningen. Sådant stöd kan orsaka en allvarlig snedvridning av konkurrensen mellan mottagande banker och andra banker samt mellan mottagande banker som har olika grader av räddningsbehov. Banker som inte omfattas av räddningsåtgärder och är sunda i grunden kan tvingas att begära ett statligt ingripande för att bevara sin konkurrensposition på marknaden. Liknande snedvridningar av konkurrensen kan uppstå mellan olika medlemsstater, vilket skapar risk för en stödkapplöpning (då de försöker rädda sina banker utan hänsyn till konsekvenserna för banker i andra medlemsstater) och en tendens till finansiell protektionism och fragmentering av den inre marknaden. Därför bör det ställas klart definierade och objektiva villkor för ett deltagande i systemet med räddningsåtgärder för att undvika att enskilda banker drar oskälig nytta av systemet.
17. Principerna för tillämpningen av reglerna om statligt stöd, särskilt artikel 87.3 b i fördraget, på stödåtgärder till förmån för banker i samband med den globala finanskrisen har fastställts i kommissionens meddelande – *Tillämpning av reglerna om statligt stöd på åtgärder till förmån för finansinstitut med anledning av den globala finanskrisen* ⁽³⁾. En mer detaljerad vägledning om den praktiska tillämpningen av dessa principer på rekapitalisering har sedermera lämnats i kommissionens meddelande – *Rekapitalisering av finansinstitut under den rådande finanskrisen: begränsning av stödet till minsta möjliga och garantier mot otillbörlig snedvridning av konkurrensen* ⁽⁴⁾. I linje med detta kartläggs i de riktlinjer som ges i detta meddelande, som grundar sig på samma principer, de utmärkande egenskaper som avgör hur effektiva räddningsåtgärderna eller räddningsprogrammen är och hur de påverkar konkurrensen. Dessa riktlinjer är tillämpliga på alla banker som omfattas av räddningsåtgärder oberoende av deras individuella situation,

⁽¹⁾ Banker har vanligen olika slag av tillgångar, bl.a. kontanter, finansiella tillgångar (statsskuldväxlar, skuldförbindelser, aktierelaterade värdepapper, överlåtbara lån samt råvaror), derivat (swappar, optioner), lån, finansiella investeringar, immateriella tillgångar, fastigheter, anläggningar och utrustning. Förluster kan uppstå om tillgångar säljs under sitt bokförda värde, om de minskar i värde och reserver behöver skapas med tanke på eventuella förluster, eller i efterhand, om inkomsterna på förfallodagen är lägre än det bokförda värdet.

⁽²⁾ En garanti antas utgöra statligt stöd om den mottagande banken inte kan hitta någon självständig privat aktör på marknaden som är villig att ge en liknande garanti. Beloppet statligt stöd är den maximiersättning netto som staten kan tvingas betala.

⁽³⁾ EUT C 270, 25.10.2008, s. 8.

⁽⁴⁾ EUT C 10, 15.1.2009, s. 2.

men de praktiska konsekvenserna av en tillämpning kan variera beroende på förmånstagarens riskprofil och bärkraft. Principerna i dessa riktlinjer är på motsvarande sätt tillämpliga om två eller flera medlemsstater samordnar sina åtgärder för att rädda gränsöverskridande banker.

18. Syftet med detta meddelande är att fastställa samordnade principer och villkor för att garantera effektivast möjliga räddningsåtgärder på den inre marknaden, med hänsyn tagen till det långsiktiga målet att återgå till normala marknadsförhållanden. Samtidigt är det meningen att vägledningen ska vara tillräckligt flexibel för att man ska kunna beakta olika särdrag, vidta kompletterande åtgärder eller införa kompletterande förfaranden för enskilda banker eller på nationell nivå för att garantera finansiell stabilitet. För att vara effektiva bör räddningsåtgärder leda till att utlåningen till realekonomin upprätthålls.

5.1 Problemdefinition och alternativa lösningar: full förhandsinsyn och redovisning av värdeminskningar och förhandsbedömning av vilka banker som är stödberättigade

19. Alla räddningsåtgärder måste grunda sig på en tydlig kartläggning av vidden av bankens tillgångsrelaterade problem, dess verkliga solvensgrad före stödet och utsikterna till återställd lönsamhet, med behörig hänsyn tagen till alla tänkbara alternativ, för att underlätta den nödvändiga omstruktureringsprocessen, förhindra snedvridning av incitamenten för alla aktörer och undvika slöseri med statliga medel som inte bidrar till att återupprätta det normala kreditflödet till realekonomin.
20. För att minimera risken för ett återkommande behov av statliga ingripanden till förmån för samma förmånstagare bör en bank därför uppfylla följande villkor för att kunna omfattas av räddningsåtgärder:
 - a) Stödberättigade banker som ansöker om stöd bör ge full insyn före ingripandet och öppet redovisa värdeminskningar av de tillgångar som kommer att omfattas av räddningsåtgärder på grundval av en korrekt värdering som certifierats av erkända oberoende experter och validerats av den behöriga tillsynsmyndigheten i överensstämmelse med de värderingsprinciper som anförs i avsnitt 5.5 ⁽¹⁾. Värdeminskningarna bör redovisas före det statliga ingripandet. Utifrån detta kan man fastställa stödbeloppet och de förluster överföringen av tillgångar innebär för banken ⁽²⁾.
 - b) När en bank lämnat in en stödansökan bör man göra en fullständig genomgång av dess verksamheter och balansräkning för att bedöma dess kapitaltäckningsgrad och utsikterna vad gäller bärkraften (granskning av bärkraften). Granskningen måste ske samtidigt som verifieringen av de värdeminskade tillgångar som omfattas av räddningsprogrammet, men eftersom arbetet är omfattande kan det kanske slutföras först när banken gått med i räddningsprogrammet. Resultaten av granskningen av bankens bärkraft ska meddelas kommissionen, och de beaktas vid bedömningen av nödvändiga uppföljande åtgärder (se avsnitt 6).

5.2 Delande av kostnaderna mellan staten, aktieägarna och fordringshavarna i samband med värdeminskade tillgångar

21. Som allmän princip gäller att bankerna i största möjliga utsträckning ska bära de förluster som hänför sig till värdeminskade tillgångar. Detta kräver för det första fullständig insyn och redovisning på förhand, följt av en korrekt värdering av tillgångar före det statliga ingripandet och en korrekt ersättning i någon form till staten som kompensation för räddningsåtgärden, för att säkerställa att aktieägarna tar en motsvarande del av ansvaret och bördan oberoende av vilken modell som valts. Alla

⁽¹⁾ Med begreppen "insyn" och "fullständig redovisning" ska förstås insyn gentemot de nationella myndigheterna, de oberoende berörda experterna och kommissionen, dock utan att det påverkar skyldigheten att offentliggöra hur en räddningsåtgärd som förutsätter en lämplig ansvarsfördelning påverkar bankens balansräkning.

⁽²⁾ Stödbeloppet motsvarar skillnaden mellan tillgångarnas överföringsvärde (som vanligen grundar sig på deras verkliga ekonomiska värde) och marknadspriset. I detta meddelande motsvarar förlusterna skillnaden mellan överföringsvärdet och det bokförda värdet på tillgångarna. De verkliga förlusterna blir i regel kända först i efterhand.

dessa faktorer tillsammans bör leda till en övergripande konsekvens i ansvarsfördelningen för olika former av statligt stöd, med hänsyn tagen till särdragen hos olika stödtyper ⁽¹⁾.

22. Om det efter att tillgångarna värderats och förlusterna fastställts på vederbörligt sätt ⁽²⁾ konstateras att banken vore tekniskt insolvent utan statligt ingripande, bör banken antingen försättas i konkurs eller avvecklas i enlighet med gemenskapslagstiftningen och den nationella lagstiftningen. I en sådan situation kan det vara lämpligt att ge obligationsinnehavare skydd eller garantier för att upprätthålla stabiliteten och förtroendet för det finansiella systemet ⁽³⁾.
23. Om det med tanke på den finansiella stabiliteten inte förefaller lämpligt att försätta en bank i konkurs eller avveckla den i god ordning ⁽⁴⁾, kan stöd, begränsat till det absolut nödvändigaste, i form av en garanti eller köp av tillgångar beviljas banker så att de kan fortsätta med sin verksamhet under den tid som behövs för att en plan för omstrukturering eller avveckling i god ordning ska hinna utarbetas. I sådana fall bör aktieägarna svara för förlusterna åtminstone till dess att bankens kapitaltäckning nått upp till lagstadgad nivå. Alternativet att förstatliga banken kan också övervägas.
24. Om det inte går att uppnå fullständig ansvarsfördelning på förhand bör banken uppmanas att bidra till förlusten eller risktäckningen i ett senare skede, till exempel i form av klausuler om återbetalning (*claw-back clause*) eller, när det är fråga om en försäkringsordning, genom en klausul om att banken ska ansvara för den första förlusten (*first loss*) (i regel minst 10 %) och en klausul om att dela resterande förluster (*residual loss sharing*), genom vilken banken ansvarar för en viss andel (i regel minst 10 %) av eventuella ytterligare förluster ⁽⁵⁾.
25. Huvudregeln är att ju mindre banken deltar direkt desto större är behovet av ett bidrag från aktieägarna i ett senare skede, antingen i form av en omvandling av statens förluster till bankaktier och/eller i form av ytterligare kompenserande åtgärder för att begränsa snedvridningen av konkurrensen i samband med bedömning av behovet av en omstrukturering.

5.3 Incitamenten för bankerna att delta i räddningsåtgärder bör anpassas till målen för den offentliga politiken

26. I allmänhet bör räddningsprogram för värdeminskade tillgångar ha en anmälningfrist på högst sex månader, som börjar löpa när staten lanserar programmet. Det begränsar bankernas möjligheter att dröja med nödvändig redovisning av värdeminskade tillgångar i hopp om mer omfattande räddningsåtgärder vid en senare tidpunkt och underlättar en snabb lösning av bankernas problem innan situationen förvärras ytterligare av den ekonomiska nedgången. Under sexmånadersfristen kan bankerna föreslå paket av värdeminskade tillgångar som kan komma i fråga för räddningsåtgärder, med möjlighet till förlängning ⁽⁶⁾.
27. Det kan bli nödvändigt att utarbeta lämpliga sätt att garantera att de statliga åtgärderna omfattar just de banker som är i störst behov av räddningsåtgärder. Ett sätt kan vara att göra deltagandet i programmet obligatoriskt, och bör åtminstone omfatta en skyldighet att redovisa tillgångar för tillsynsmyndigheterna. Alla bankers skyldighet att redovisa omfattningen av sina tillgångsrelaterade problem hjälper att på medlemsstatsnivå kartlägga behovet av ett räddningsprogram och hur omfattande det måste vara.

⁽¹⁾ Räddningsåtgärder kan i viss mån jämföras med kapitaltillskott, eftersom de möjliggör absorbering av förluster och påverkar det lagstadgade kapitalet. När det gäller räddningsåtgärder tar staten dock i regel en större risk, som sammanhänger med en portfölj bestående av värdeminskade tillgångar, utan något direkt bidrag från bankens övriga inkomstgenererande verksamheter och medel. Dessutom är risken större än statens eventuella andel i banken. Med tanke på att riskerna är större och den eventuella nyttan mer begränsad bör ersättningen för räddningsåtgärder normalt sett vara högre än för kapitaltillskott.

⁽²⁾ Tillgångarnas bokförda värde jämförs med deras överföringsvärde (dvs. deras verkliga ekonomiska värde).

⁽³⁾ I regel bör dock aktieägarna inte ges något skydd. Se beslut NN 39/2008 (Danmark, stöd till likvidering av Roskilde Bank) och NN 41/2008 (Förenade kungariket, undsättningsstöd till Bradford & Bingley).

⁽⁴⁾ Detta kan vara fallet om en bank på grund av sin storlek eller typ av verksamhet är omöjlig att förvalta genom ett administrativt eller rättsligt förfarande eller genom en avveckling i god ordning utan att det orsakar allvarliga störningar i det finansiella systemet för andra finansinstitut eller för utlåningen till realekonomin. I detta avseende behövs det en motivering från den monetära myndigheten och/eller tillsynsmyndigheten.

⁽⁵⁾ Den lämpliga nivån kan också påverkas av andra faktorer, t.ex. högre ersättning. Dessutom måste det konstateras att ersättningar i efterhand kan bli aktuella först flera år efter att åtgärden har införts och kan därför på ett negativt sätt förlänga osäkerheten i samband med värderingen av de värdeminskade tillgångarna. Det här problemet förekommer inte i samband med klausuler om återbetalning som grundar sig på förhandsvärdering.

⁽⁶⁾ Det är fråga om anmälda tillgångar som förfaller först senare.

28. Om deltagandet inte är obligatoriskt kan programmet omfatta lämpliga incitament för att bankerna lättare ska gå med på att delta (t.ex. beviljandet av garantier eller rättigheter till befintliga aktieägare så att dessa i framtiden kan delta i anskaffningen av privat kapital på förmånliga villkor), dock utan att avvika från principerna om insyn och öppen redovisning, korrekt värdering och delat ansvar.
29. Efter sexmånadersfristen bör det gå att anmäla sig till programmet endast under exceptionella och oförutsebara omständigheter som banken inte är ansvarig för ⁽¹⁾, och på strängare villkor, t.ex. större ersättning till staten och/eller mer omfattande kompenserande åtgärder.
30. Tillträdet till räddningsprogrammet bör alltid vara förenat med vissa begränsande villkor som avser bankernas verksamhet. Det bör framför allt finnas skyddsmekanismer som garanterar att de förmånstagande bankerna använder kapitaleffekterna av stödet till kreditgivning för att på ett korrekt sätt tillgodose efterfrågan utifrån kommersiella kriterier och utan diskriminering och inte för att finansiera en tillväxtstrategi (särskilt inte genom att förvärva sunda banker) till skada för konkurrenterna.
31. Dessutom bör man överväga att begränsa utdelningarna och sätta ett tak för ledningens arvoden. Begränsningarna avseende bankernas verksamhet bör fastställas på grundval av en proportionalitetsbedömning med hänsyn tagen till de olika faktorer som kan påverka behovet av omstrukturering (se avsnitt 6).

5.4 Tillgångar som kan omfattas av räddningsåtgärder

32. När man avgör vilka tillgångar som kan omfattas av räddningsåtgärder måste man finna en jämvikt mellan målet att uppnå omedelbar finansiell stabilitet och att garantera en återgång till normala marknadsförhållanden på medellång sikt. Så kallade "giftiga" tillgångar (t.ex. amerikanska värdepapper mot säkerhet i panträtter och därmed förknippade hedgefonder och derivat), som har utlöst finanskrisen och i stor utsträckning blivit illikvida eller fått sitt värde avsevärt nedjusterat, verkar vara den främsta orsaken till osäkerheten och tvivlen kring bankernas bärkraft. Om de stödberättigande tillgångarna begränsas till denna kategori minskar statens exponering mot eventuella förluster och det blir lättare att undvika konkurrenssnedvridningar ⁽²⁾. Om räddningsåtgärden är alltför snävt inriktad finns det å andra sidan en risk för att den inte kan återställa förtroendet inom banksektorn, eftersom olika medlemsstater och olika banker har sina egna specifika problem och eftersom problemet med värdeminskning nu har spridit sig till andra tillgångar. Detta talar för ett pragmatiskt tillvägagångssätt, med inslag av flexibilitet, som garanterar att andra tillgångar också omfattas av räddningsåtgärder i lämplig omfattning i väl motiverade fall.
33. Gemenskapen måste tillämpa en gemensam och samordnad strategi för att avgöra vilka tillgångar som kan omfattas av räddningsåtgärder, dels för att hindra snedvridning av konkurrensen mellan medlemsstaterna och inom EU:s banksektor, dels för att minska incitamenten för gränsöverskridande banker att bedriva arbitrage mellan olika nationella räddningsåtgärder. För att garantera att alla medlemsstater identifierar stödberättigande tillgångar på samma sätt bör man utveckla kategorier av tillgångar (korgar) som motsvarar värdeminskningens omfattning. Närmare vägledning om avgränsningen av dessa kategorier ges i bilaga III. Användningen av sådana kategorier av tillgångar gör det lättare att jämföra banker och deras riskprofiler inom gemenskapen. Medlemsstaterna skulle då behöva avgöra vilken kategori som kan omfattas av räddningsprogrammet och i vilken omfattning, efter det att kommissionen har granskat i vilken grad de valda tillgångarna har minskat i värde.
34. En väl avvägd strategi borde utvecklas som gör det möjligt för en medlemsstat där banksektorn påverkas ytterligare av andra faktorer av en storleksordning som äventyrar den finansiella stabiliteten (t.ex. att luften går ur den inhemska fastighetsmarknaden) att av välgrundade skäl utan kvantitativa begränsningar utsträcka stödberättigandet till väl avgränsade kategorier av tillgångar som är relevanta med tanke på det systemiska hotet.

⁽¹⁾ Med "oförutsebara omständigheter" avses omständigheter som företagsledningen inte på något sätt skulle ha kunnat förutse när den fattade sitt beslut att inte ansluta sig till räddningsprogrammet inom anmälningsfristen och som inte är en följd av företagsledningens vårdslöshet eller misstag eller beslut som fattats av bankens moderkoncern. Med "exceptionella omständigheter" avses omständigheter som är exceptionella till och med under den rådande krisen. Medlemsstater som vill återopa sådana omständigheter ska förse kommissionen med all nödvändig information.

⁽²⁾ Förenta staterna förefaller ha valt denna lösning för Citigroup och Bank of America.

35. Dessutom kan man överväga ytterligare flexibilitet genom att ge banker möjlighet att bli av med värdeminskade tillgångar utöver det som anges i punkterna 32, 33 34 utan att behöva ange något särskilt skäl. Flexibiliteten kan tänkas uppgå till högst 10–20 % av de totala tillgångarna för en bank som omfattas av ett räddningsprogram, med hänsyn tagen till särförhållandena i olika medlemsstater och banker. Tillgångar som för närvarande inte kan anses ha minskat i värde bör däremot inte omfattas av ett räddningsprogram. Räddningsåtgärder bör inte ha till syfte att ge en obegränsad försäkring mot framtida konsekvenser av recessionen.
36. Som allmän princip gäller att ju vagare kriterierna för stödberättigande är och ju större del av bankens portfölj de berörda tillgångarna utgör, desto mer genomgripande måste omstruktureringen och de korrigerande åtgärderna vara för att otillbörlig snedvridning av konkurrensen ska kunna undvikas. I alla händelser anser kommissionen inte att tillgångar kan omfattas av räddningsåtgärder om de har införts i den förmånstagande bankens balansräkning efter ett visst slutdatum före tillkännagivandet av räddningsprogrammet ⁽¹⁾. Allt annat skulle kunna leda till arbitrage och en oacceptabel försämring av riskmedvetandet då bankerna skulle frestas att avstå från en korrekt riskbedömning av framtida utlåning och andra investeringar. Detta skulle innebära en upprepning av samma misstag som orsakat den rådande krisen ⁽²⁾.

5.5 Värdering och prissättning av tillgångar som kan komma i fråga för räddningsåtgärder

37. För att undvika otillbörlig snedvridning av konkurrensen och stödkapplöpning mellan medlemsstaterna är det av största vikt att tillämpa en korrekt och konsekvent metod för värdering av tillgångar, även tillgångar som är mer komplexa och mindre likvida. Värderingen bör följa en allmän metod som fastställts på gemenskapsnivå, och kommissionen bör samordna den mellan medlemsstaterna på förhand för att garantera att räddningsåtgärden får maximal effekt och för att minska risken för snedvridningar och skadligt arbitrage, särskilt när det gäller gränsöverskridande banker. Dessutom kan det behövas alternativa metoder för att man ska kunna ta hänsyn till särskilda omständigheter som t.ex. avser inlämnande av relevanta uppgifter i tid, förutsatt att de redovisas öppet. I alla händelser bör stödberättigade banker värdera sina portföljer dagligen samt ofta och regelbundet redovisa dem för nationella myndigheter och tillsynsmyndigheter.
38. Om värderingen av tillgångar förefaller särskilt komplicerad kan man som alternativ överväga att bilda en "bra bank", genom vilken staten köper de problemfria tillgångarna i stället för dem som minskat i värde. Ett alternativ kan vara att en bank övergår i offentlig ägo (t.ex. förstatligas), varvid syftet är att värdera tillgångarna över tid i samband med en omstrukturering eller en avveckling i god ordning. På det sättet undviker man osäkerhet om de berörda tillgångarnas verkliga värde ⁽³⁾.
39. I ett första skede bör tillgångarna om möjligt värderas på grundval av deras aktuella marknadsvärde. I allmänhet är det fråga om statligt stöd vid överföring av tillgångar som omfattas av ett stödprogram, om tillgångarna värderats högre än marknadspriset. Under rådande förhållanden kan det aktuella marknadsvärdet emellertid ligga långt från det bokförda värdet på dessa tillgångar, eller vara obefintligt om det inte finns någon marknad (för vissa tillgångar kan marknadsvärdet vara praktiskt taget noll).
40. I det andra skedet måste det värde som i samband med ett räddningsprogram satts på värdeminskade tillgångar (överföringsvärdet) nödvändigt vara högre än rådande marknadspriser för att räddningen ska få verkan. För att garantera en konsekvent bedömning av stödets förenlighet anser kommissionen att ett överföringsvärde som motsvarar det underliggande långsiktiga ekonomiska värdet (det verkliga ekonomiska värdet) på tillgångarna, på grundval av underliggande kassaflöden och utsikterna på lång sikt, är ett godtagbart riktmärke som visar att stödbeloppet är begränsat till det absolut nödvändigaste och därmed förenligt med den gemensamma marknaden. För vissa kategorier av tillgångar måste man överväga enhetliga värdeminskningar för att beräkna det verkliga ekonomiska värdet på tillgångar som är så komplicerade att det inte är möjligt att ge en tillförlitlig prognos över deras utveckling under den närmaste framtiden.

⁽¹⁾ Kommissionen anser rent allmänt att ett enda och otvetydigt slutdatum, t.ex. slutet av 2008, skulle garantera lika villkor för banker och medlemsstater.

⁽²⁾ Vid behov kan statligt stöd som beviljas för risker i samband med framtida tillgångar behandlas på grundval av tillkännagivandet om garantier och den tillfälliga ramen.

⁽³⁾ Detta vore fallet t.ex. om staten tar över tillgångar i utbyte mot statsobligationer till deras nominella värde, men samtidigt får villkorade teckningsoptioner i bankkapital vilkas värde är beroende av det slutliga försäljningspriset på de tillgångar som minskat i värde.

41. Därför bör överföringsvärdet på tillgångar vid köp eller försäkring av tillgångar ⁽¹⁾ grunda sig på tillgångarnas verkliga ekonomiska värde. Dessutom måste staten garanteras en tillräcklig ersättning. Om medlemsstaterna anser att det för att undvika teknisk insolvens är nödvändigt att använda ett överföringsvärde som är högre än tillgångarnas verkliga värde, är stödsbeloppet i åtgärden större i motsvarande mån. Detta är acceptabelt endast om man dessutom genomför en genomgripande omstrukturering och inför villkor som gör det möjligt att kräva tillbaka det extra stödet i ett senare skede, t.ex. genom klausuler om återbetalning.
42. Både vid värderingen av marknadsvärdet och det verkliga ekonomiska värdet och vid fastställandet av ersättningen till staten bör man följa de vägledande principer och förfaranden som anges i bilaga IV.
43. När kommissionen bedömer de värderingsmetoder som medlemsstaterna föreslår och deras tillämpning i enskilda fall kommer kommissionen att konsultera en panel bestående av värderingsexperter ⁽²⁾. Kommissionen kommer också att utnyttja den sakkunskap som finns vid befintliga organ på gemenskapens nivå för att garantera att likadana värderingsmetoder tillämpas.

5.6 Förvaltning av tillgångar som omfattas av räddningsåtgärder

44. Medlemsstaterna väljer själva bland de alternativ som anges i avsnitt 3 och bilaga II vilken modell som är lämpligast för att befria banker från värdeminskade tillgångar, med hänsyn tagen till problemets omfattning, de enskilda bankernas situation samt budgetmässiga överväganden. Syftet med kontrollen av statligt stöd är att garantera att den modell som valts garanterar likabehandling och hindrar en otillbörlig snedvridning av konkurrensen.
45. Prissättningsarrangemangen kan variera mellan olika stödåtgärder, men deras särdrag får inte märkbart påverka en lämplig ansvarsfördelning mellan staten och de förmånstagande bankerna. Den övergripande finansieringsmekanismen för ett kapitalförvaltningsbolag, en försäkring eller en hybridform bör på grundval av en korrekt värdering garantera att banken tar ansvar för en lika stor andel av förlusterna. Klausuler om återbetalning kan övervägas i detta sammanhang. Allmänt sett måste alla program garantera att de förmånstagande bankerna står för de förluster som orsakas av överföring av tillgångar (se punkt 50 och fotnot 10).
46. Oberoende av vilken modell som tillämpas måste man försäkra sig om att den förmånstagande banken och dess värdeminskade tillgångar skiljs åt både funktionellt och organisatoriskt, särskilt vad gäller förvaltning, personal och kundkrets. Syftet är att banken lättare ska kunna koncentrera sig på att återställa lönsamheten och att hindra eventuella intressekonflikter.

5.7 Procedurfrågor

47. I bilaga V ges detaljerad vägledning om konsekvenserna av dessa riktlinjer för förfarandet för statligt stöd både när det gäller den ursprungliga stödanmälan och bedömningen av eventuella omstruktureringsplaner.

6. UPPFÖLJANDE ÅTGÄRDER – OMSTRUKTURERING OCH ÅTERGÅNG TILL LÖNSAMHET

48. Principerna och villkoren i avsnitt 5 utgör ramen för utformning av räddningsåtgärder i enlighet med reglerna om statligt stöd. Syftet med reglerna om statligt stöd är i detta sammanhang att garantera att det stöd som ges för att befria de förmånstagande bankerna från risker som avser en särskild kategori av tillgångar begränsas till ett minimum och har minsta möjliga snedvridande effekter, så att man lägger en stabil grund för en återgång till lönsamhet på lång sikt utan statligt stöd. Hanteringen av värdeminskade tillgångar enligt ovannämnda principer är ett nödvändigt steg på vägen mot återställd lönsamhet, men räcker inte ensamt till för att garantera att målet nås. Bankerna måste vidta lämpliga åtgärder i eget intresse utifrån sin egen specifika situation och sina egna särdrag för att undvika att liknande problem upprepas och för att garantera en hållbar lönsamhet.

⁽¹⁾ I samband med försäkringsåtgärder anses det försäkrade beloppet utgöra överföringsvärdet.

⁽²⁾ Kommissionen avser att använda panelens yttrande på samma sätt som i andra statsstödsförfaranden där den kan anlita utomstående experter.

49. Enligt reglerna om statligt stöd, särskilt reglerna om stöd till undsättning och omstrukturering, utgör åtgärder av typen omhändertagande av värdeminskade tillgångar strukturella transaktioner som kräver en omsorgsfull bedömning av huruvida följande tre villkor uppfylls: i) att förmånstagaren deltar tillräckligt i kostnaderna för räddningsprogrammet för värdeminskade tillgångar, ii) att lämpliga åtgärder vidtas för att garantera en återgång till lönsamhet, och iii) att nödvändiga åtgärder vidtas för att råda bot på snedvridningar av konkurrensen.
50. Det första villkoret uppfylls i regel om de krav som föreskrivs i avsnitt 5 uppfylls, nämligen redovisning av värdeminskade tillgångar samt värdering, prissättning och delat ansvar. Detta bör garantera att den förmånstagande banken åtminstone står för de förluster som uppstår i samband med att tillgångar överförs till staten. Om detta inte är praktiskt möjligt kan stöd fortfarande godkännas undantagsvis, om strängare krav ställs för de båda övriga villkorens del.
51. Krav som gäller återgången till lönsamhet och behovet av åtgärder som korrigerar en snedvridning av konkurrensen avgörs från fall till fall. Vad gäller det andra villkoret, dvs. behovet av återställd lönsamhet på lång sikt, bör det noteras att räddningsåtgärder kan bidra till detta mål. I samband med granskningen av lönsamheten bör det verifieras att bankens nuvarande och framtida kapitaltäckning är tillräcklig, efter att alla tänkbara riskfaktorer bedömts och beaktats ⁽¹⁾.
52. Efter att preliminärt ha godkänt räddningsåtgärderna bedömer kommissionen hur omfattande behovet av en omstrukturering är på grundval av följande kriterier: huruvida kriterierna i kommissionens meddelande om rekapisering av finansinstitut under den rådande finanskrisen är uppfyllda: *begränsning av stödet till minsta möjliga och garantier mot otillbörlig snedvridning av konkurrensen*, hur stor andel av bankens totala tillgångar som omfattas av räddningsåtgärder, överföringspriset på sådana tillgångar jämfört med marknadspriset, de beviljade räddningsåtgärdernas särdrag, den statliga exponeringens storlek i förhållande till en banks riskvägda tillgångar, vilken typ av problem den förmånstagande banken har och hur de uppstått samt huruvida banken har en sund affärsmodell och investeringsstrategi. Dessutom avser kommissionen att beakta eventuella kompletterande statliga garantier eller rekapiseringar för att skapa sig en fullständig bild av den förmånstagande bankens situation ⁽²⁾.
53. Långsiktig lönsamhet kräver att banken ska kunna överleva utan statligt stöd, vilket förutsätter att banken har klara planer för hur den ska betala tillbaka statligt kapital den eventuellt tagit emot och hur den ska avsäga sig statliga garantier. Beroende på resultatet av denna bedömning måste en omstrukturering omfatta en genomgripande granskning av bankens strategi och verksamhet, som t.ex. omfattar fokusering på kärnverksamheten, omorientering av affärsmodellerna, nedläggning eller avyttring av affärsområden/dotterbolag, ändringar i styrningen av balansräkningen samt andra ändringar.
54. Ett behov av en genomgripande omstrukturering antas föreligga om en korrekt värdering av de värdeminskade tillgångarna enligt principerna i avsnitt 5.5 och bilaga IV visar att banken kommer att få ett negativt eget kapital eller bli tekniskt insolvent utan statligt ingripande. Upprepade stödansökningar och avsteg från de allmänna principer som anges i avsnitt 5 tyder i allmänhet på att det behövs en sådan genomgripande omstrukturering.
55. En genomgripande omstrukturering krävs också om banken redan fått statligt stöd i någon form som antingen bidrar till att täcka eller undvika förluster eller sammanlagt överstiger 2 % av bankens totala riskvägda tillgångar. I ett sådant läge tar man dock vederbörlig hänsyn till den förmånstagande bankens särskilda situation ⁽³⁾.
56. När man väljer tidpunkt för åtgärder för att återställa lönsamheten kommer man att beakta den berörda bankens specifika situation samt läget inom banksektorn i stort, utan att i onödan dröja med nödvändiga anpassningar.
57. För det tredje bör man granska omfattningen av nödvändiga kompenserande åtgärder på grundval av den snedvridning av konkurrensen som stödet orsakar. Detta kan omfatta nedskärning eller avyttring av lönsamma affärsenheter eller dotterbolag, eller åtaganden om att begränsa en utvidgning av affärsverksamheten.

⁽¹⁾ Kriterierna i punkt 40 i kommissionens meddelande *Rekapisering av finansinstitut under den rådande finanskrisen: begränsning av stödet till minsta möjliga och garantier mot otillbörlig snedvridning av konkurrensen* måste också följas i den mån de är tillämpliga.

⁽²⁾ När det är fråga om banker som redan ålagts en skyldighet att utarbeta en omstruktureringsplan i samband med ett tidigare beviljat statligt stöd borde en sådan plan ta vederbörlig hänsyn till det nya stödet och granska alla alternativ, från omstrukturering till avveckling i god ordning.

⁽³⁾ Vid tillämpningen av denna punkt beaktas inte deltagande i ett godkänt kreditgaranti-program, om garantin inte har behövt tas i anspråk för att täcka förluster.

58. Ett behov av kompenserande åtgärder antas föreligga om den förmånstagande banken inte uppfyller de villkor som anges i avsnitt 5, särskilt de som gäller redovisning av tillgångar samt värdering, prissättning och delat ansvar.
59. Kommissionen kommer att bedöma behovet av kompenserande åtgärder på grundval av sin bedömning av vilken snedvridning av konkurrensen stödet orsakar, särskilt med beaktande av följande faktorer: Totalt stödbelopp, inklusive garantier och rekapitaliseringsåtgärder, mängden värdeminskade tillgångar som omfattas av åtgärden, andel förluster till följd av tillgångarna, bankens allmänna soliditet, riskprofilen för de tillgångar som omfattas av räddningsåtgärden, kvaliteten på bankens riskhantering, bankens kapitaltäckningsgrad utan stöd, den förmånstagande bankens marknadsställning och eventuell konkurrenssnedvridning som orsakas av bankens fortsatta verksamhet på marknaden samt stödets inverkan på banksektorns struktur.

7. SLUTBESTÄMMELSE

60. Med hänsyn tagen till att det finansiella och ekonomiska sammanhanget krävde omedelbara åtgärder tillämpar kommissionen detta meddelande från den 25 februari 2009, det vill säga den dag då kommissionen i princip godkände meddelandets innehåll.

BILAGA I

Eurosystemets riktlinjer för stödåtgärder avseende banktillgångar

Eurosystemet har identifierat följande sju riktlinjer för stödåtgärder avseende banktillgångar:

1. När det gäller frågan om vilka *institutioner som ska vara stödberättigade* gäller att stöd endast ska tillhandahållas om en institution så begär och att institutioner med stora mängder värdeminskade tillgångar får ges företräde i situationer där ett urval måste göras.
 2. *Definitionen av begreppet stödberättigade tillgångar* bör vara relativt bred.
 3. *Värderingen av stödberättigade tillgångar* ska vara tydlig och öppen för insyn, helst grunda sig på en rad metoder och gemensamma kriterier som gäller för alla medlemsstater samt grunda sig på utlåtanden från utomstående experter, använda sig av modeller som utgår från uppgifter på mikronivå när det gäller bedömningen av värdet på de förväntade förlusterna och sannolikheten för att de inträffar och göra bruk av tillgångsspecifika värderingsavdrag för det bokförda värdet av en tillgång om marknadsvärdet var särskilt lågt eller situationen krävde snabba insatser.
 4. Alla stödordningar måste innehålla en viss grad av *riskdelning*, eftersom detta begränsar regeringens kostnader, ger de deltagande institutionerna rätt signaler och bidrar till att upprätthålla lika villkor för alla institutioner.
 5. Stödordningar för tillgångar måste ha tillräcklig *varaktighet*, varvid de eventuellt kan anpassas till förfallostrukturen för de stödberättigande tillgångarna.
 6. *Förvaltningen av institutionerna* bör fortsätta att ske på affärsmässiga grunder och ordningar som innehåller väldefinierade avvecklingsstrategier bör prioriteras.
 7. Offentliga stödordningar bör *villkoras* genom att de knyts till vissa mätbara kriterier, t.ex. åtaganden att fortsätta tillhandahålla krediter på affärsmässiga villkor i den utsträckning som krävs för att motsvara efterfrågan.
-

BILAGA II

Olika sätt att utforma räddningsåtgärder och exempel på lösningar med avvecklingsenheter som använts i Förenta staterna, Sverige, Frankrike, Italien, Tyskland, Schweiz och Republiken Tjeckien**I Möjliga alternativ**

I princip finns följande två huvudalternativ att välja på när det gäller förvaltning av tillgångar som omfattas av räddningsåtgärder:

1. De värdeminskade tillgångarna skiljs av från de goda tillgångarna inom en bank eller inom banksektorn i dess helhet. Det finns flera olika varianter av denna metod. Ett kapitalförvaltningsföretag (en avvecklingsenhet eller ett riskskydd) kan inrättas för varje bank, varvid de värdeminskade tillgångarna överförs till en separat rättslig enhet samtidigt som tillgångarna fortfarande förvaltas av den nödlidande banken eller en separat enhet och den sanerade delen av banken och staten delar på eventuella förluster. Alternativt kan staten inrätta en självständig institution (*aggregator bank* som är en uppsamlande bank) som köper de värdeminskade tillgångarna från en enskild bank alternativt från banksektorn i dess helhet, vilket gör det möjligt för bankerna att återuppta ett normalt utlåningsbeteende utan att riskera nedskrivningar av sina tillgångar. Detta tillvägagångssätt kan även omfatta en inledande nationalisering där staten tar kontrollen över några banker alternativt hela banksektorn innan den skiljer av de goda tillgångarna från de dåliga.
2. En försäkringsordning för tillgångar som gör det möjligt för bankerna att behålla de värdeminskade tillgångarna i sin balansräkning samtidigt som staten försäkrar dem mot förluster. Vid tillgångsförsäkring kvarstår de värdeminskade tillgångarna i de berörda bankernas balansräkning samtidigt som de får ett statligt försäkringsskydd mot en del av eller alla sina förluster. Ett särskilt problem rörande tillgångsförsäkring är fastställandet av en lämplig premie för mycket olikartade och komplexa tillgångar som någorlunda väl återspeglar en rimlig balans mellan de försäkrade tillgångarnas värde och deras riskegenskaper. Ett annat problem är att det är svårt att i praktiken tillämpa försäkringsordningar i situationer där de försäkrade tillgångarna inte är koncentrerade till ett fåtal större banker utan i stället är spridda över ett stort antal banker. Det bör slutligen påpekas att det faktum att de försäkrade tillgångarna kvarstår i de berörda bankernas balansräkning kan ge upphov till intressekonflikter och häva den psykologiska effekten av att det görs en tydlig åtskillnad mellan den sanerade delen av banken och de dåliga tillgångarna.

II Tidigare erfarenheter av avvecklingsenheter

I Förenta staterna inrättade man 1989 det statliga förvaltningsbolaget Resolution Trust Corporation (RTC). RTC fick i uppdrag att likvidera tillgångar (framför allt tillgångar knutna till fastigheter, inbegripet hypotekslån, som tidigare tillhört spar- och lånekassor som förklarats insolventa av *Office of Thrift Supervision* till följd av krisen 1989–1992. RTC övertog även försäkringsdelen hos den tidigare *Federal Home Loan Bank Board*. Från 1989 fram till mitten av 1995 avvecklade eller på annat sätt upplöste Resolution Trust Corporation 747 sparkassor, vars samlade tillgångar uppgick till ett värde av 394 miljarder USD. År 1995 överfördes RTC:s uppgifter till *Savings Association Insurance Fund* under *Federal Deposit Insurance Corporation*. Sammantaget beräknas detta ha kostat skattebetalarna 124 miljarder USD i 1995 års priser.

RTC använde sig av program för delaktighet i det egna kapitalet (*equity partnership programs*). I alla sådana program ingår en partner från den privata sektorn som förvärvar en del av en pool av tillgångar. Genom att ha en del av en tillgångsportfölj fick RTC del av den extremt höga avkastning som uppnåddes av portföljinvesteringarna. Programmen gjorde det dessutom möjligt för RTC att dra nytta av sina privata partners förvaltnings- och avvecklingsinsatser och bidrog till att säkra en bättre harmonisering av stimulansåtgärderna än vad som är vanligt i förhållandet mellan borgenär och gäldenär. Följande former av program för delaktighet i det egna kapitalet förekom; *Multiple Investment Fund* (begränsade och selektiva partnerskap, ospecificerade portföljer av tillgångar), *N-series* och *S-series Mortgage Trusts* (konkurrensumsatt anbudsförfarande för specificerade portföljer av tillgångar), *Land fund* (för att uppnå vinst från långsiktig återvinning och exploatering av mark) och *JDC Partnership* (val av allmän JDC-partner för fordringar utan säkerhet och osäkra fordringar på grundval av en "skönhetstävling").

Bland de åtgärder som vidtogs 1992/1993 för att lösa finanskrisen i Sverige ingick inrättandet av två kapitalförvaltningsföretag för banker, nämligen Securum och Retriva, som hade till uppgift att förvalta nödlidande lån som beviljats av finansinstitut. Nödlidande bankers tillgångar delades upp i "bra" och "dåliga" tillgångar, varefter de dåliga tillgångarna överfördes till något av de båda kapitalförvaltningsföretagen, oftast Securum. Ett utmärkande drag för det svenska programmet var att bankerna tvingades uppge alla sina befarade kreditförluster och ange realistiska värden för fast egendom och andra tillgångar. För detta ändamål skärpte Finansinspektionen sin definition av befarade kreditförluster och sina regler för värdering av fast egendom. För att få en mer enhetlig värdering av de stödsökande bankernas innehav av fast egendom inrättade Finansinspektionen en värderingsnämnd. De låga marknadsvärden som satts på tillgångar i samband med den inledande noggranna genomgången ("due diligence") utgjorde sedan en utgångspunkt vid fastställandet av ett lägsta värde för tillgångarna. Eftersom marknadsaktörerna inte förväntade sig att priserna skulle sjunka under denna nivå upprätthölls

handeln ⁽¹⁾. I det långa loppet visade det sig att de två kapitalförvaltningsföretagen hade ett lyckat resultat såtillvida att budgetkostnaden för stödet till finanssystemet i stort sett uppvägdes av de intäkter som kapitalförvaltningsföretagen erhöll från likvidationen av sina tillgångar.

I Frankrike inrättades under 1990-talet ett organ som erhöll en obegränsad statlig garanti och fick i uppdrag att gradvis överta eller likvidera Crédit Lyonnais dåliga tillgångar. Denna avvecklingsenhet finansierade sitt förvärv av tillgångarna genom ett lån från Crédit Lyonnais. Detta innebar att Crédit Lyonnais slapp redovisa förluster för tillgångarna och kunde frigöra kapital till ett motsvarande belopp i riskvägda tillgångar, eftersom lånet till avvecklingsenheten hade en riskvikt på 0 % på grund av den statliga garantin. Europeiska kommissionen godkände avvecklingsenheten som en form av omstruktureringsstöd. Utmärkande för denna stödmodell var att det gjordes en tydlig uppdelning mellan bra och dåliga tillgångar, i syfte att förhindra intressekonflikter, och att det infördes en återbetalningsklausul till förmån för staten när det gäller den sanerade bankens vinst. Det tog därefter endast några år att privatisera banken. Att tillgångar överfördes till avvecklingsenheten till det bokförda värdet skyddade visserligen aktieägarna från att ta ansvar för förlusterna, men medförde höga kostnader för staten på längre sikt.

I Italien delades Banco di Napoli några år senare upp i en avvecklingsenhet och en sanerad del av banken efter det att de dåvarande aktieägarna övertagit förlusterna och statskassan genomfört en tillräcklig rekapitalisering för att hålla banken flytande. Banco di Napoli finansierade avvecklingsenhetens förvärv av de diskonterade men fortfarande värdeminskade tillgångarna genom ett subventionerat lån från centralbanken, för vilket statskassan ställt en motgaranti. Den sanerade banken privatiserades ett år senare. Vare sig när det gäller Crédit Lyonnais eller Banco di Napoli beviljade statskassan några direkta budgetmedel utöver dem som var motiverade av rekapitaliseringen av dessa banker.

En mjuk form av avvecklingsenhet har nyligen använts i Tyskland för att hantera de dåliga tillgångarna i Landesbanken. I fallet SachsenLB såldes stödmottagaren som ett företag med kontinuerlig verksamhet efter det att de dåliga tillgångarna på ca 17,5 miljarder EUR hade förts över till ett specialföretag (*special purpose vehicle* (SPV)) som skulle inneha tillgångarna fram till förfallodagen. Den tidigare ägaren, delstaten Sachsen, ställde en förlustgaranti på ca 17 % av det nominella värdet, vilket i en stresstest ansågs vara det absolut högsta taket för eventuella förluster (i grundalternativet utgick man från endast 2 %). Den nya ägaren övertog nästan hela refinansieringen och den kvarvarande risken. Stödbeloppet ansågs uppgå till åtminstone ca 4 %, vilket är den siffra som fastställdes för ett scenario med värsta tänkbara utfall. I fallet WestLB överfördes en tillgångsportfölj till ett värde av 23 miljarder EUR till ett specialföretag och det ställdes en statlig garanti på 5 miljarder EUR för att täcka eventuella förluster och skydda balansräkningen från en justering av tillgångarnas värde i enlighet med de internationella redovisningsrekommendationerna (IFRS). På detta sätt kunde WestLB skydda sin balansräkning mot fluktuationer i tillgångarnas marknadsvärde. En garantiavgift på 0,5 % erlades till staten. Riskskyddet finns fortfarande kvar och anses utgöra statligt stöd.

I Schweiz har regeringen inrättat en ny fond till vilken UBS överfört en portfölj med giftiga tillgångar som värderats av tredje part före överföringen. För att säkra finansieringen av denna fond tillsköt Schweiz först kapital till UBS (i form av skuldebrev som kan konverteras till aktier i UBS). Resten av finansieringen av fonden säkrades genom ett lån från den schweiziska centralbanken.

I slutet av 1990-talet beviljade de tjeckiska bankerna företagskrediter på mycket förmånliga villkor. De tjeckiska bankerna försvagades starkt av detta och fick lösas ut av staten i slutet av 1990-talet. Bankernas balansräkningar sanerades i flera större svep för att återupprätta en fungerande banksektor.

I februari 1991 inrättade den tjeckiska regeringen en konsolideringsbank (*Konsolidační banka*, KOB) som fick till uppgift att överta osäkra lån som banksektorn ådragit sig före 1991, t.ex. skulder som ärvts från planekonomin och som till stor del orsakats av handeln inom Sovjetblocket. I september 2001 omvandlades denna specialbank till ett organ som även fick till uppgift att överta osäkra lån som var "nya innovativa" lån (framför allt s.k. privatiseringslån, nödlidande lån och bedrägliga lån (*fraudulent loans*)).

Från och med 1991 började de större bankerna befrias från sina osäkra lån och från och med 1994 lades tyngdpunkten i stället på de mindre bankerna. Framför allt Kreditní bankas konkurs i augusti 1996 och den därpå följande vägen av uttag från Agrobanka satte det tjeckiska banksystemet i gungning. De program som vidtogs ledde endast till en tillfällig ökning av det statliga ägandet i banksektorn åren 1995 och 1998 till följd av att Agrobankas oktroj drogs in. Totalt sett ökade statens ägande i banksektorn mellan 1994 och 1995 (från 29 % 1994 till 32 % i slutet av 1995).

Dessutom beviljades de mindre bankerna ett stödprogram 1997 (stabiliseringsprogrammet). Detta innebar i huvudsak att värdeminskade tillgångar ersattes med likvida medel med upp till 110 % av varje deltagande banks kapital genom att värdeminskade tillgångar förvärvades från banken genom ett specialföretag. Česká finanční, med återförvärv av restvärdet för dessa tillgångar inom 5 till 7 år. Sex banker anslöt sig till programmet. Fem av dem uteslöts dock efter det att de misslyckats med att uppfylla villkoren, varefter de upphörde med sin verksamhet. Detta innebar att stabiliseringsprogrammet inte hade fungerat och det avslutades därför.

⁽¹⁾ Detta står i skarp kontrast till den japanska modellen där alltför höga värden fastställdes för dåliga tillgångar, vilket ledde till en frysnings av fastighetsmarknaden under nästan ett helt årtionde.

I slutet av 1998 hade 63 oktroyer beviljats (varav 60 före utgången av 1994). I mitten på september 2000 fanns det 41 banker och filialer till utländska banker kvar med fortsatt verksamhet, 16 banker som omfattades av en särskild ordning (8 var i likvidation och 8 omfattades av ett konkursförfarande), 4 hade gått samman med andra banker och oktroyen för en bank hade dragits tillbaka, eftersom banken inte inlett någon verksamhet. Av de 41 kvarvarande institutionerna (inbegripet CKA) stod 15 banker under inhemsk kontroll och 27 under utländsk kontroll, både i form av dotterbolag och filialer.

I maj 2000 trädde den ändrade lagen om konkurser och avveckling och lagen om offentliga auktioner i kraft, vilka har till syfte att påskynda konkursförfaranden och skapa balans mellan borgenärers och gäldenärers rättigheter genom att tillåta specialiserade företag och juridiska personer att agera förvaltare vid konkursförfaranden och genom att ge möjlighet till uppgörelser i godo.

BILAGA III

Fastställande av olika kategorier (korgar) av stödberättigade tillgångar och fullständig information om värdeminskade tillgångar och bankens hela affärsverksamhet**I Fastställande av olika kategorier (korgar) av stödberättigade tillgångar**

Vid fastställandet av korgar av värdeminskade tillgångar bör man utgå från kategorier som redan används i följande sammanhang:

1. Rapportering och värdering enligt försiktighetsprincipen (Baselöverenskommelsen, tredje pelaren = kapitalkravsdirektivet bilaga XII; riktlinjer för finansiell redovisning (Finrep) och riktlinjer för allmän rapportering (Corep).
2. Finansiell rapportering och värdering (särskilt internationell redovisningsstandard IAS 39 och internationell redovisningsrekommendation IFRS 7).
3. Specialiserad *ad hoc*-rapportering om finanskrisen: de arbeten om insyn som lagts fram av Internationella valutafonden (IMF), forumet för finansiell stabilitet (FSF), Roubini och kommittén för europeiska banktillsynsmyndigheter (CEBS).

Användningen av redan befintliga rapporterings- och värderingskategorier vid fastställandet av tillgångskorgar kommer att

1. förhindra att bankernas rapporteringsbördor ökar,
2. göra det möjligt att jämföra värdet av enskilda bankers korg av värdeminskade tillgångar med värderingar på gemenskapsnivå och global nivå (vilket kan vara relevant vid fastställandet av det "ekonomiska värdet" vid en viss given tidpunkt),
3. ge objektiva (erkända) utgångspunkter för värderingen av värdeminskade tillgångar.

Mot denna bakgrund föreslår kommissionen följande korgar av finansiella tillgångar som utgångspunkt vid fastställandet av det "ekonomiska värdet" och räddningsåtgärderna:

Tabell 1

I Strukturerade produkter/värdepapperiserade produkter						
	Typ av produkt	Redovisningskategori	Stödordningens värderingsgrund			Anmärkningar
			Marknadsvärde	Ekonomiskt värde	Överföringsvärde	
1	RMBS	FVPL/AFS (*)				Ytterligare uppdelning i geografiskt område, tranchens förmånsrätt, rating, subprime eller alternativ A-papper eller andra underliggande tillgångar, förfallodag/ärgång, justeringar och nedskrivningar
2	CMBS	FVPL/AFS				
3	CDO	FVPL/AFS				
4	ABS	FVPL/AFS				
5	Företagslån	FVPL/AFS				
6	Övriga lån	FVPL/AFS				
Totalt						
II Icke värdepapperiserade lån						
	Typ av produkt	Redovisningskategori	Ordningens värderingsgrund			Anmärkningar
			Kostnad (**)	Ekonomiskt värde	Överföringsvärde	
7	Företagskrediter	HTM/L&R (*)	Kostnad (**)			Ytterligare uppdelning i geografiskt område, motpartsrisk, kreditriskskydd (säkerheter) och förfallostrukturer; justeringar och nedskrivningar
8	Fastighetskrediter	HTM/L&R	Kostnader			
9	Övriga privatlån	HTM/L&R	Kostnader			
Totalt						

(*) FVPL = verkligt värde via resultaträkningen = handelsportföljen + redovisning enligt verkligt värde); AFS = tillgänglig för försäljning, HTM = hålls till förfall, L&R = lån och fordringar.

(**) Kostnader = lånens balansvärde minus värdeminskningen.

II Fullständig information om värdeminskade tillgångar och affärsverksamhet som är relaterad till dessa

På grundval av tillgångskorgarna i tabell 1 bör mer detaljerad information lämnas (se kolumnen för anmärkningar i tabell 1) om värdeminskade tillgångar som innehas av en bank och som bör bli föremål för räddningsåtgärder.

Enligt god praxis som rekommenderas av kommittén för europeiska banktillsynsmyndigheter (CEBS) ⁽¹⁾ när det gäller information om verksamhet som berörs av bankkrisen bör informationen till granskningen av bärkraften (se avsnitt 5.1) med avseende på den del av bankens verksamhet som är relaterad till de värdeminskade tillgångarna struktureras enligt följande:

Tabell 2

God praxis enligt CEBS	Senior Supervisors Group (SSG): Information om bästa praxis
<p>Affärsmodell</p> <ul style="list-style-type: none"> — beskrivning av affärsmodellen (t.ex. skälen till en viss verksamhet och bidraget till värdeskapandeprocessen) och av alla eventuella förändringar (t.ex. till följd av krisen), — beskrivning av strategi och mål, — beskrivning av verksamhetens omfattning och dess bidrag till företaget i dess helhet (även i kvantitativa termer), — beskrivning av verksamhetens art, bland annat en beskrivning av instrumenten och hur de fungerar och av de kriterier produkter/investeringar måste uppfylla, — beskrivning av institutionens roll och grad av deltagande, dvs. förpliktelser och skyldigheter 	<ul style="list-style-type: none"> — verksamhet (SPE) (*), — typ av riskexponering (sponsor, tillhandahållare av likviditet eller kreditförstärkning) (SPE), — kvalitativ analys av strategin (LF)
<p>Risker och riskhantering</p> <ul style="list-style-type: none"> — beskrivning av arten och omfattningen av de risker som är förbundna med verksamheten och instrumenten, — beskrivning av riskhanteringsmetoder som är relevanta för verksamheten, av alla svagheter som identifierats och av alla korrigeringsåtgärder som vidtagits för att avhjälpa dessa, — i samband med den nuvarande bankkrisen bör särskilt likviditetsrisker uppmärksammas 	
<p>Krisens inverkan på resultatet</p> <ul style="list-style-type: none"> — kvalitativ och kvantitativ beskrivning av resultatet, med fokus på förluster (när detta är tillämpligt) och nedskrivningar som påverkar resultatet, — fördelning av nedskrivningar/förluster på produkttyp och instrument som berörs av krisen (CMBS, RMBS (<i>residential mortgage-backed securities</i>: värdepapper som är säkerställt med pantbrev e.d. avseende bostadslånemarknaden) CDO, ABS (<i>asset-backed securities</i>: värdepapper med bakomliggande tillgångar som säkerhet) och LBO (<i>leveraged buy-outs</i>: företagsförvärv med stor andel främmande kapital) ytterligare uppdelade enligt olika kriterier), — beskrivning av de skäl och faktorer som är orsaken till inverkan, — jämförelse av i) inverkan under olika (relevanta) perioder och ii) resultaträkningen före och efter krisen, — skillnad i nedskrivningar mellan realiserade och orealiserade belopp, — beskrivning av krisens inverkan på kursen för företags aktier, — uppgift om maximal förlustrisk och beskrivning av hur institutionens situation påverkas av en ytterligare nedgång respektive återhämtning på marknaden, — uppgift om hur förändringar av creditspreaden för passivsidan inverkar på resultatet och den metod som används för att fastställa denna inverkan 	<ul style="list-style-type: none"> — förändring av riskexponeringen ibeskrivningsförhållande till föregående period, inbegripet försäljning och nedskrivningar (CMB/LF)

⁽¹⁾ Källa: CEBS (kommittén för europeiska banktillsynsmyndigheter) rapport av den 18 juni 2008 om bankernas öppenhet när det gäller verksamhet och produkter som påverkas av den senaste tidens bankkris.

God praxis enligt CEBS	Senior Supervisors Group (SSG): Information om bästa praxis
<p>Exponeringsnivå och typ av exponering</p> <ul style="list-style-type: none"> — nominellt belopp (eller upplupet anskaffningsvärde) och verkligt värde för utestående exponeringar, — uppgift om kreditkydd (t.ex. genom kreditswappar) och dess inverkan på exponeringarna, — uppgift om antalet produkter, — detaljerade uppgifter om exponeringar fördelade på <ul style="list-style-type: none"> — tranchens förmånsrätt, — kreditens kvalitet (t.ex. rating, kreditriskvärdering, årgång), — geografiskt ursprung, — uppgift om huruvida exponeringen har utgivits av företaget självt, behållits, lagrats eller köpts, — produktens egenskaper, t.ex. rating, andel subprime-hypotekslån, diskonteringsränta, betalningssäkring, spreadar, finansiering, — den underliggande tillgångens egenskaper, t.ex. årgång, belåningsgrad, uppgift om panträtter, vägd genomsnittlig livslängd för de underliggande tillgångarna, antagen förskottsbetalningstakt, befarade kreditförluster, — rörelsemönster för exponeringar mellan relevanta rapporteringsperioder och de bakomliggande orsakerna till dessa (försäljning, avyttring, köp osv.), — granskning av exponeringar som ännu inte konsoliderats (eller noterats på grund av krisen) och skälen härtill, — exponering mot monoline-företag (som bara tillhandahåller en enda typ av försäkring) och de försäkrade tillgångarnas kvalitet: <ul style="list-style-type: none"> — nominella belopp (eller upplupet anskaffningsvärde) för de försäkrade exponeringarna och storleken på det kreditkydd som köpts, — verkligt värde för utestående exponeringar och för kreditkyddet för dessa, — storleken på nedskrivningar och förluster, uppdelade i realiserade och orealiserade belopp, — Fördelning av exponeringarna efter rating eller motpartsrisk 	<ul style="list-style-type: none"> — storlek på specialföretaget i förhållande till företagets totala exponering (SPE/CDO), — säkerheter: typ, trancher, rating, bransch, geografisk fördelning, genomsnittlig förfallotid, årgång (SPE/CDO/CMB/LF), — hedging, inbegripet exponering mot monoline-företag, andra motparter (CDO). Kreditvärdighet för motparten i hedgingen (CDO), — <i>whole loans</i> (flera delar sammanslagna till ett lån) RMBS, derivat, andra (O), — närmare detaljer om kreditens kvalitet (rating, belåningsgrad, resultatmått) (O), — ändring i riskexponeringen i förhållande till föregående period, inbegripet försäljning och nedskrivningar (CMB/LF), — skillnad mellan konsoliderade och icke-konsoliderade specialföretag. Skäl till konsolidering (om tillämpligt) (SPE), — finansierad exponering och icke-finansierade åtaganden (LF)
<p>Redovisningsprinciper och värderingsfrågor</p> <ul style="list-style-type: none"> — klassificering av transaktioner och strukturerade produkter för redovisningsändamål och själva redovisningen av dessa, — konsolidering av specialenheter i allmänhet och andra instrument (t.ex. VIE:s (<i>variable interest entities</i>; enheter med rörlig ränta) och anpassning av dessa till de strukturerade produkter som påverkas av subprime-krisen, — detaljerade uppgifter om verkliga värden för finansiella instrument: <ul style="list-style-type: none"> — de finansiella instrument för vilka de verkliga värdena ska tillämpas, — en rangskala för verkliga värden (en fördelning av alla exponeringar, angivna till verkligt värde, på olika nivåer i rangskalan och en fördelning mellan likvida instrument och derivat samt uppgift om rörelser mellan de olika nivåerna), — behandling av dag 1-vinster (även kvantitativa uppgifter), — användning av möjlighet till redovisning till verkligt värde (inbegripet villkoren för användning) och de därtill hörande beloppen (lämpligt fördelade), — uppgift om hur de modeller utarbetats som används för värderingen av finansiella instrument, varvid även följande ska anges: <ul style="list-style-type: none"> — beskrivning av hur modellerna utarbetats och av de instrument de tillämpas på, — beskrivning av värderingsprocessen (inbegripet en granskning av de åtaganden och uppgifter som modellen bygger på), — typ av anpassningar som företagits för att ta hänsyn till de risker som är förknippade med modellen och andra osäkerhetsmoment vid värderingen, — de verkliga värdenas känslighet, — stressscenarier 	<ul style="list-style-type: none"> — värderingsmetoder och de viktigaste riskdrivande faktorerna (CDO), — justeringar av kreditvärderingen för vissa motparter (CDO), — värderingens känslighet för förändringar i de viktigaste åtagandena och uppgifterna

God praxis enligt CEBS	Senior Supervisors Group (SSG): Information om bästa praxis
<p>Övriga upplysningar om information</p> <p>— beskrivning av informationspolitiken och de principer som tillämpas i samband med information och finansiell rapportering</p>	
<p>Presentation</p> <p>— information som är nödvändig för att förstå varför en institution deltar i en viss aktivitet bör så långt som möjligt presenteras på ett och samma ställe,</p> <p>— om information sprids mellan flera olika delar eller källor ska tydliga korshänvisningar anges som gör det möjligt för den läsare som så önskar att ta del av all tillgänglig information,</p> <p>— textmaterial ska av tydlighetsskäl så långt som möjligt kompletteras med tabeller och översikter,</p> <p>— institutionerna ska se till att den terminologi som används för att beskriva komplicerade finansiella instrument och transaktioner åtföljs av tydliga och ändamålsenliga förklaringar</p>	
<p>(*) I SSG-rapporten avser varje egenskap antingen en viss typ av specialföretag (SPE) eller alla typer av specialföretag (<i>Special Purpose Entities in general</i>: specialenheter i allmänhet), LF (<i>Leveraged Finance</i>: finansiering med hög andel främmande kapital), CMB (<i>Commercial Mortgage-Backed Securities</i>: värdepapper som är säkerställt med pantbrev e.d. avseende kommersiella fastigheter), O (<i>sub-prime and Alt-A Exposures</i>: subprime eller alternativ A-papper) och CDO (<i>Collateralised Debt Obligations</i>: en sammansättning av obligationer från många olika värdepapperiserade låneportföljer som struktureras i olika delar (trancher) med olika kreditrisk).</p>	

BILAGA IV

Principer och processer för värdering och prissättning**I Metod och förfarande för värdering**

I samband med tillämpningen av räddningsåtgärder ska tillgångarna klassificeras i enlighet med tabellerna 1 och 2 i bilaga III.

Fastställandet av det verkliga ekonomiska värdet för tillämpningen av detta meddelande (se avsnitt 5.5) ska grunda sig på verifierbara marknadspriser och realistiska och försiktiga antaganden om framtida kassaflöden.

Värderingsmetoden för stödberättigande tillgångar bör fastställas på gemenskapsnivå och variationer bör tillåtas för enskilda tillgångar eller korgar. När så är möjligt bör den första värderingen regelbundet omprövas mot marknaden under hela tillgångens livslängd.

Tidigare har man med varierande framgång använt sig av flera olika värderingsmetoder. Enkla omvända auktionsförfaranden har visat sig fungera väl för sådana kategorier av tillgångar för vilka marknadsvärdet är rimligt säkert. Denna metod har dock varit mindre lyckad när det gäller mer komplicerade typer av tillgångar i Förenta staterna. Mer sofistikerade förfaranden har visat sig fungera bättre i situationer där marknadsvärdet är mindre säkert och det därför behövs en exaktare metod för fastställande av priset för varje typ av tillgång. Tyvärr är det svårt att hitta en bra utformning för dessa slags metoder. Alternativet med modellbaserade beräkningar för komplicerade typer av tillgångar har den nackdelen att de är känsliga med avseende på de grundläggande antagandena ⁽¹⁾.

Alternativet med att tillämpa enhetliga värderingsavdrag för alla komplicerade tillgångar förenklar värderingen överlag, även om det ger en mindre korrekt prissättning för enskilda tillgångar. Centralbankerna har stor erfarenhet när det gäller möjliga kriterier och parametrar för säkerheter vid refinansiering, vilket kan tjäna som en värdefull referens.

Oavsett vilken modell som väljs bör värderingsprocessen, och i synnerhet bedömningen av sannolikheten för framtida förluster, grunda sig på noggranna stresstester med antagande av en utdragen global recession.

Värderingen måste grunda sig på internationellt erkända normer och riktmärken. En gemensam metod för värdering som fastställs på gemenskapsnivå och genomförs på ett konsekvent sätt i medlemsstaterna kan effektivt bidra till att mildra oron över att avvikelser mellan värderingssystem ska få en negativ inverkan på de lika konkurrensvillkoren. Vid bedömningen av de värderingsmetoder för räddningsåtgärder som presenterats av medlemsstaterna kommer kommissionen i princip att konsultera grupper av värderingsexperter ⁽²⁾.

II Prissättning av statligt stöd på grundval av en värdering

Det måste göras åtskillnad mellan värderingen av tillgångar och prissättningen av stödåtgärden. Ett köp eller en försäkring som grundar sig på det aktuella faktiska marknadsvärdet eller det verkliga ekonomiska värdet, som beaktar uppskattningar av framtida kassaflöden som antas innehas till förfallodagen, överstiger i praktiken ofta mottagarbankens aktuella förmåga till ansvarsfördelning ⁽³⁾. Prissättningen måste grunda sig på ett överföringsvärde som ligger så nära det konstaterade verkliga ekonomiska värdet som möjligt. Även om en sådan prissättning innebär en fördel i förhållande till det aktuella marknadsvärdet, och därmed är statligt stöd, kan det även uppfattas som en faktor som motverkar de nuvarande överdrivna marknadsreaktionerna som uppstått till följd av finanskrisen och som i sin tur orsakat en försämring eller rentav en kollaps på vissa marknader. Ju större skillnad mellan överföringsvärdet och det verkliga ekonomiska värdet, dvs. ju större stödbelopp, desto större är behovet av korrigerande åtgärder som kan bidra till att återupprätta en korrekt prissättning över tiden (t.ex. genom *better fortune clauses* som innebär återbetalning från framtida vinster) och av ytterligare omstrukturering. Den tillåtna avvikelser från värderingsresultatet bör vara mindre för sådana tillgångar där värdet kan fastställas på grundval av tillförlitliga marknadsuppgifter än för sådana tillgångar där det saknas en likvid marknad. Om dessa principer inte efterlevs utgör detta en stark signal om att det finns behov av en omfattande omstrukturering och kompenserande åtgärder, eller till och med avveckling i god ordning.

Hursomhelst måste all prissättning av räddningsåtgärder omfatta en ersättning till staten som ger tillräcklig täckning för eventuella framtida förluster utöver de förluster som uppskattats i samband med fastställandet av det verkliga ekonomiska värdet och för alla eventuella ytterligare risker orsakade av ett överföringsvärde som är högre än det verkliga ekonomiska värdet.

Denna ersättning kan uppnås genom att överföringsvärdet för tillgångarna sätts till en nivå som ligger tillräckligt mycket under det verkliga värdet för att kompensera för risken eller genom att en sänkning av garantiavgiften.

⁽¹⁾ En auktion är hursomhelst endast möjlig för likartade typer av tillgångar och i situationer där det finns ett tillräckligt stort antal potentiella säljare. Det bör dessutom införas ett minimipris för att garantera att statens intressen skyddas och en claw back-mekanism för situationer där de slutliga förlusterna visar sig överstiga minimipriset i syfte att garantera ett tillräckligt bidrag från mottagarbanken. Vid bedömningen av dessa slags mekanismer bör det läggas fram jämförelsescenarier med alternativa garanti-köp-ordningar, inbegripet stresstester, för att garantera att mekanismerna är finansiellt likvärdiga globalt sett.

⁽²⁾ Kommissionen kommer att använda yttranden från sådana grupper av värderingsexperter på samma sätt som i andra förfaranden rörande statligt stöd där den gör bruk av extern experthjälp.

⁽³⁾ Se avsnitt 5.2.

Fastställandet av den avkastning som bedöms vara nödvändig kan ske med "inspiration" av den ersättning som hade krävts för rekapitaliseringsåtgärder, med hänsyn tagen till de föreslagna räddningsåtgärdernas inverkan på det egna kapitalet. Detta måste ske i överensstämmelse med kommissionens meddelande *Rekapitalisering av finansinstitut under den rådande finanskrisen: begränsning av stödet till minsta möjliga och garantier mot otillbörlig snedvridning av konkurrensen*, med hänsyn tagen till de räddningsåtgärdernas särskilda egenskaper och särskilt det faktum att de kan medföra en högre riskexponering än kapitaltillskott⁽¹⁾.

Prissättningssystemet kan även omfatta optioner att teckna aktier i bankerna till ett belopp motsvarande tillgångarnas värde (vilket innebär att ett högre betalt pris ger en potentiellt större andel i det egna kapitalet). En modell för ett sådant prissättningssystem kan vara ett scenario med köp av tillgångar där optionerna återlämnas till banken så snart tillgångarna sålts av avvecklingsföretaget, dock under förutsättning att de uppnått den avkastning som är nödvändig. Om tillgångarna inte ger den nödvändiga avkastningen bör banken erlagga skillnaden kontant så att denna uppnås. Om så inte sker kommer medlemsstaten att sälja optionerna så att den nödvändiga avkastningen uppnås.

I ett scenario med garantier kan garantiavgiften erläggas i form av aktier med en fast kumulativ ränta som motsvarar den nödvändiga avkastningen. Om garantin behöver tas i anspråk kan den berörda medlemsstaten använda optioner för att förvärva aktier till ett värde motsvarande de belopp som behövs täckas genom garantin.

Alla prissättningssystem måste vara utformade på ett sätt som gör att det totala bidraget från den mottagande banken minskar statens nettoingripande till ett strikt minimum.

(1) Det bör beaktas att vid ett scenario med garantier tillhandahålls det inte någon likviditet, vilket är fallet vid rekapitaliseringsåtgärder.

BILAGA V

Förfarande för statligt stöd

Medlemsstater som anmäler räddningsåtgärder måste förse kommissionen med uttömmande och detaljerad information om alla faktorer som är av betydelse för bedömningen av de offentliga stödåtgärderna på grundval av reglerna för statligt stöd i enlighet med vad som anges i detta meddelande ⁽¹⁾. Detta omfattar i synnerhet en detaljerad beskrivning av värderingsmetoden och av dess genomförande med deltagande av oberoende extern experthjälp ⁽²⁾. Kommissionen kommer att ge sitt godkännande för en sexmånadersperiod, under förutsättning att det uppvisas antingen en omstruktureringsplan eller en granskning av bärkraften för varje mottagande institution inom tre månader från dess anslutning till räddningsprogrammet.

Om en bank beviljas stöd antingen i form av en enskild åtgärd eller inom ramen för en godkänd räddningsordning måste den berörda medlemsstaten senast i den enskilda anmälan rörande omstruktureringsplanen eller granskningen av bärkraften förse kommissionen med detaljerade uppgifter om de tillgångar som omfattas och värderingen av dessa vid tidpunkten för stödets beviljande jämte en certifierad och validerad redovisning av värdeminskningen för de tillgångar som omfattas av räddningsåtgärden ⁽³⁾. En fullständig rapport om bankens verksamhet och dess balansräkning bör lämnas så snart som möjligt så att diskussioner om hur omstruktureringen ska vara utformad och vilken omfattning den ska ha kan inledas i god tid före den formella presentationen av omstruktureringsplanen. Detta har till syfte att påskynda processen och skapa klarhet angående rättsläget så snart som möjligt.

När det gäller banker som redan erhållit andra former av statligt stöd, t.ex. i form av godkänd garanti, tillgångsswap eller rekaptaliseringsordning eller enskilda åtgärder, måste allt bistånd som beviljats inom ramen för en räddningsordning rapporteras till kommissionen i enlighet med gällande rapporteringskrav så att kommissionen får en fullständig bild av samtliga de statliga stödåtgärder som en enskild stödmottagare omfattas av och kan göra en bättre bedömning av hur effektiva de tidigare åtgärderna varit och av det bidrag som föreslås av den berörda medlemsstaten.

Kommissionen kommer att göra en förnyad bedömning av allt stöd som beviljats inom ramen för en temporär ordning mot bakgrund av kvaliteten på den föreslagna omstruktureringen och de korrigerande åtgärderna ⁽⁴⁾ samt uttala sig om förenligheten med den inre marknaden för en längre period än sex månader genom ett nytt beslut.

Medlemsstaterna måste även lämna en rapport till kommissionen var sjätte månad om hur räddningsprogrammet och bankernas omstruktureringsplaner fortskrider. Om den berörda medlemsstaten redan omfattas av ett rapporteringskrav till följd av att deras banker även fått andra former av stöd måste sådana rapporter kompletteras med nödvändiga uppgifter om räddningsåtgärderna och bankens omstruktureringsplaner.

⁽¹⁾ Det är lämpligt att kontakt tas före anmälan.

⁽²⁾ Se avsnitt 5.5 och bilaga IV.

⁽³⁾ Det ska lämnas en skrivelse från tillsynsmyndigheten i vilken de detaljerade uppgifterna certifieras.

⁽⁴⁾ För att underlätta medlemsstaternas och kommissionens arbete är kommissionen beredd att undersöka gruppanmälningar som omfattar liknande omstrukturerings- eller likvidationsärenden. Kommissionen kan anse att det inte behövs lägga fram någon plan när det är fråga om en ren likvidation av ett finansinstitut eller om finansinstitutet är av försvarbar storlek.

Beslut om att inte göra invändningar mot en anmäld koncentration
(Ärende COMP/M.5364 – Iberia/Vueling/Clickair)

(Text av betydelse för EES)

(2009/C 72/02)

Kommissionen beslutade den 09/01/2009 att inte göra invändningar mot den anmälda koncentrationen ovan och att förklara den förenlig med den gemensamma marknaden. Beslutet grundar sig på artikel 6.1 i kombination med artikel 6.2 i rådets förordning (EG) nr 139/2004. Beslutet i sin helhet finns endast på spanska och kommer att offentliggöras efter det att alla eventuella affärshemligheter har tagits bort. Det kommer att finnas tillgängligt

- på kommissionens webbplats för konkurrens (<http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/cases/>). Denna webbplats ger olika möjligheter att hitta enskilda beslut i koncentrationsärenden, även uppgifter om företag, ärendenummer, datum och sektorer,
 - i elektronisk form på EUR-Lex webbplats, under dokument nummer 32009M5364. EUR-Lex ger tillgång till gemenskapsrätten via Internet (<http://eur-lex.europa.eu>).
-

IV

(Upplysningar)

UPPLYSNINGAR FRÅN EUROPEISKA UNIONENS
INSTITUTIONER OCH ORGAN

KOMMISSIONEN

Eurons växelkurs ⁽¹⁾

25 mars 2009

(2009/C 72/03)

1 euro =

Valuta	Kurs	Valuta	Kurs		
USD	US-dollar	1,3494	AUD	australisk dollar	1,9310
JPY	japansk yen	132,24	CAD	kanadensisk dollar	1,6598
DKK	dansk krona	7,4486	HKD	Hongkongdollar	10,4580
GBP	pund sterling	0,92425	NZD	nyzeeländsk dollar	2,3847
SEK	svensk krona	10,9565	SGD	singaporiensk dollar	2,0376
CHF	schweizisk franc	1,5230	KRW	sydkoreansk won	1 837,68
ISK	isländsk krona		ZAR	sydafrikansk rand	12,8317
NOK	norsk krona	8,7275	CNY	kinesisk yuan renminbi	9,2176
BGN	bulgarisk lev	1,9558	HRK	kroatisk kuna	7,4750
CZK	tjeckisk koruna	27,290	IDR	indonesisk rupiah	15 754,25
EEK	estnisk krona	15,6466	MYR	malaysisk ringgit	4,8956
HUF	ungersk forint	300,22	PHP	filippinsk peso	64,880
LTL	litauisk litas	3,4528	RUB	rysk rubel	45,4110
LVL	lettisk lats	0,7095	THB	thailändsk baht	47,890
PLN	polsk zloty	4,5600	BRL	brasiliansk real	3,0442
RON	rumänsk leu	4,2811	MXN	mexikansk peso	19,3909
TRY	turkisk lira	2,2433	INR	indisk rupie	68,3740

⁽¹⁾ Källa: Referensväxelkurs offentliggjord av Europeiska centralbanken.

UPPLYSNINGAR FRÅN MEDLEMSSTATERNA

LISTA ÖVER ORGAN OCH OFFENTLIGA MYNDIGHETER SOM UTÖVAR DEN KONTROLL SOM AVSES I ARTIKEL 15 I FÖRORDNING (EEG) nr 2092/91

(2009/C 72/04)

Genom artikel 9 i rådets förordning (EEG) nr 2092/91 av den 24 juni 1991 om ekologisk produktion av jordbruksprodukter och uppgifter därom på jordbruksprodukter och livsmedel, krävs att medlemsstaterna upprättar ett kontrollsystem som skall skötas av en eller flera utsedda kontrollmyndigheter eller godkända privata kontrollorgan.

I enlighet med bestämmelsen i artikel 15 sista stycket i förordning (EEG) nr 2092/91 innefattar detta meddelande en lista, på grundval av uppgifter från medlemsstaterna uppdaterade i 2008, över de system som upprättats och används i varje medlemsstat och de organ eller myndigheter som godkänts för kontroll.

I spalten "kommentarer" anges de system som används i alla medlemsstater på följande sätt:

A: System för godkända privata kontrollorgan.

B: System för en eller flera utsedda offentliga kontrollmyndigheter.

C: System för en utsedd offentlig kontrollmyndighet och godkända privata kontrollorgan.

Från och med januari 1998 skall godkända kontrollorgan inom Europeiska unionen uppfylla de krav som fastställs i villkoren för standard EN 45011. (artikel 9.10 i förordning nr 2092/91).

Listan upptar även godkända kontrollorgan och -myndigheter i de EES-stater som inte är medlemmar i EEG.

ÖSTERRIKE OCH SPANIEN

I Österrike och Spanien har organen begränsat sin verksamhet till vissa angivna förbundsstater/autonoma regioner.

Följande koder har använts för de olika förbundsstaterna/autonoma regionerna, i kolumnen "kommentarer"

Österrike		Balearerna	BA
Kärnten	K	Kanarieöarna	CA
Niederösterreich	N	Kantabrien	CN
Oberösterreich	O	Kastilien-La Mancha	CM
Salzburg	S	Kastilien-Léon	CL
Steiermark	ST	Katalonien	CT
Tyrolen	T	Extremadura	EX
Wien	W	Galicien	GA
Burgenland	B	Rioja	RI
Vorarlberg	V	Madrid	MA
Spanien		Murcia	MU
Andalusien	AN	Navarra	NA
Aragonien	AR	Baskien	VAS
Asturien	AS	Valencia	VA

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
ÖSTERRIKE		System A
AT-N-01-BIO	Austria Bio Garantie Königsbrunnerstrasse 8 A-2202 Enzersfeld Tel: +43 2262 67 22 12 Fax: +43 22 62 67 41 43 E-mail: nw@abg.at Website: www.abg.at	N, B, K, O, S, ST, T, V, W
AT-0-01-BIO	BIOS — Biokontrollservice Österreich Feyregg 39 A-4552 Wartberg Tel: +43 7587 7178 Fax: +43 7587 71 78-11 E-mail: office@bios-kontrolle.at Website: www.bios-kontrolle.at	O, B, K, N, S, ST, T, V, W
AT-O-02-BIO	LACON GmbH Linzerstrasse 2 A-4150 Rohrbach Tel: +43 7289 40977 Fax: +43 7289 40977-4 E-mail: office@lacon-institut.at Website: www.lacon-institut.at	O, B, K, N, S, ST, T, V, W
AT-O-04-BIO	GfRS Gesellschaft für Ressourcenschutz mbH Prinzenstraße 4 D-37073 Göttingen Tel: +49 551 58657 Fax: +49 551 58774 E-mail: postmaster@gfrs.de Website: www.gfrs.de	O, B, K, S, ST, T
AT-S-01-BIO	SLK GesmbH Maria-Cebotari-Strasse 3 A-5020 Salzburg Tel: +43 (0)662 649483 14 or +43 (0)662 649483 11 Fax: +43 662 649 483 19 E-mail: office@slk.at Website: www.slk.at	S, B, K, N, O, ST, T, V, W
AT-T-01-BIO	Kontrollservice BIKO Tirol Wilhelm — Greil — Straße 9 A-6020 Innsbruck Tel: +43 (0)59292-3100 or +43 (0)59292 3101 Fax: +43 059292-3199 E-mail: office@biko.at Website: www.biko.at	T, K, N, O, S, V, W
AT-W-01-BIO	LVA Blaasstrasse 29 A-1190 Wien Tel: +43 (0)1 3688555 541 or +43 (0)1 3688555 12 Fax: +43 1 368 85 55-20 E-mail: cs@lva.co.at or bio@lva.at Website: www.lva.co.at	W, B, K, N, O, S, ST, T, V
AT-W-02-BIO	SGS Austria Controll — Co. GesmbH Diefenbachgasse 35 A-1150 Wien Tel: +43 (0)1 5122567 154 or +43 (0)1 5122567 0 Fax: +43 (0)1 5122567 9 E-mail: sgs.austria@sgs.com Website: www.at.sgs.com	W, B, K, N, O, S, ST, T, V

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
BELGIEN		System A
BE-BIO-01	CERTISYS Av. de l'Escrime 85 Schermlaan B-1150 Bruxelles — Brussel Bureaux: Chemin de la Haute Baudecet 1 B-1457 Walhain Tel: +32 (0) 81 60 03 77 Fax: +32 (0) 81 60 03 13 E-mail: info@certisys.eu Website: www.certisys.eu	
BE-BIO-02	INTEGRA bvba, afdeling BLIK Statiestraat 164 B-2600 Berchem Tel: +32 (0)3 287 37 60 Fax: +32 (0)3 287 37 61 E-mail: info@integra-bvba.be Website: www.integra-bvba.be	
BULGARIEN		System A
BG-02	BALKAN BIOCERT Ltd 13, Christo G. Danov Str. BG-4000 Plovdiv Tel: +359 32 625 888 Fax: +359 32 625 818 E-mail: gm@balkanbiocert.com Website: www.balkanbiocert.com	
BG-03	QC I INTERNATIONAL SERVICES S.P.A. 23, Vasil Aprilov Blvd., floor 3 BG-4000 Plovdiv Tel/Fax: +359 32 649 228 E-mail: office@qci.bg Website: qci.bg	
BG-04	CERES — Certification of Environmental Standards Ltd. 15, Ivan Gechov Blvd. BG-1431 Sofia Tel/Fax: +359 29530264 E-mail: bioxm_bg@yahoo.com Website: www.ceres-cert.com	
BG-05	LACON Ltd 17, Prolet Str. BG-5140 Lyaskovetz Tel/Fax: +359 619/231 87 E-mail: laconbg@gmail.com E-mail: b_cert@yahoo.co.uk Website: www.b-cert.com	
BG-06	BCS Öko-Garantie Ltd 15, Ivailo Str. BG-1606 Sofia Tel: + 359 29880276 Fax: +359 29880259 E-mail: bulgaria@bcs-oeko.com Website: www.bcs-oeko.com	
BG-07	Control Union Certifications Ltd 40, Graf Ignatiev Str. BG-9000 Varna Tel: + 359 52/66 55 903 Fax: + 359 52/600 453 E-mail: sales@fidelitas.bg Website: www.controlunion.com	

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
CYPERN		System A
CY-BIO-001	LACON LTD Archbishop Kyprianos 53 2059 Strovolos Cyprus Tel: +35 722499640 Fax: +35 722499643 E-mail: laconcy@cytanet.com.cy	
CY-BIO-002	BIOCERT (CYPRUS) LTD Olympias 12 1070 Lefkosia Cyprus Tel: +35 722766446 Fax: +35 722375069	
REPUBLIKEN TJECKIEN		System A
CZ-BIO-KEZ-01	KEZ o.p.s. Poděbradova 909 CZ-53701 Chrudim Tel: +420 469 622 249 Fax: +420 469 625 027 E-mail: kez@kez.cz Website: www.kez.cz	
CZ-BIO-ABCERT-02	ABCERT AG, organizační složka Lidická 40 CZ-602 00 Brno Tel: +420 545 215 899 Fax: +420 545 217 876 E-mail: info@abcert.cz Website: www.abcert.cz	
CZ-BIOKONT-03	BIOKONT CZ, s r.o. Měříčkova 34 CZ-62100 Brno Tel: +420 545 225 565 Fax: +420 547 225 565 E-mail: slavik@biokont.cz Website: www.biokont.cz	
DANMARK		System B
DK-Ø-50	Plantedirektoratet Skovbrynet 20 DK-2800 Lyngby Tel: +45 45 26 36 00 Fax: +45 45 26 36 19 E-mail: pdir@pdir.dk	
DK-Ø-1	Fødevareregion Nord Kontrolafdeling Aalborg Sofiendalsvej 90 DK-9200 Aalborg SV. Tel: +45 7227 5000 Fax: +45 7227 5003 E-mail: kontr.aalborg.nord@fvst.dk	
DK-Ø-2	Fødevareregion Nord Kontrolafdeling Viborg Klostermarken 16 DK-8800 Viborg Tel: +45 7227 5000 Fax: +45 7227 5007 E-mail: kontr.viborg.nord@fvst.dk	

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
DK-Ø-3	Fødevareregion Nord Kontrolafdeling Herning Rosenholmsvej 15, Tjørring DK-7400 Herning Tel: +45 7227 5000 Fax: +45 7227 5005 E-mail: kontr.herning.nord@fvst.dk	
DK-Ø-4	Fødevareregion Nord Kontrolafdeling Århus Sønderskovvej 5 DK-8520 Lystrup Tel: +45 7227 5000 Fax: +45 7227 5001 E-mail: kontr.aarhus.nord@fvst.dk	
DK-Ø-5	Fødevareregion Syd Kontrolafdeling Vejle Tysklandsvej 7 DK-7100 Vejle Tel: +45 7227 5500 Fax: +45 7227 5501 E-mail: kontr.vejle.syd@fvst.dk	
DK-Ø-6	Fødevareregion Syd Kontrolafdeling Esbjerg Høgevej 25 DK-6705 Esbjerg Ø. Tel: +45 7227 5500 Fax: +45 7227 5601 E-mail: kontr.esbjerg.syd@fvst.dk	
DK-Ø-7	Fødevareregion Syd Kontrolafdeling Haderslev Ole Rømersvej 30 DK-6100 Haderslev Tel: +45 7227 5500 Fax: +45 7227 5701 E-mail: kontr.haderslev.syd@fvst.dk	
DK-Ø-8	Fødevareregion Syd Kontrolafdeling Odense Lille Tornbjerg Vej 30 DK-5220 Odense SØ. Tel: +45 7227 5500 Fax: +45 7227 5801 E-mail: kontr.odense.syd@fvst.dk	
DK-Ø-9	Fødevareregion Øst Kontrolafdeling Ringsted Søndervang 4 DK-4100 Ringsted Tel: +45 7227 6000 Fax: +45 7227 6101 E-mail: kontr.ringsted.oest@fvst.dk	
DK-Ø-10	Fødevareregion Øst Kontrolafdeling Rødovre Fjeldhammervej 15 DK-2610 Rødovre Tel: +45 7227 6000 Fax: +45 7227 6399 E-mail: kontr.roedovre.oest@fvst.dk	
ESTLAND		System B
EE-VTA	Veterinary and Food Board Väike-Paala 3 EE-11415 Tallinn Tel: +372 605 1710 Fax: +372 621 1441 E-mail: vet@vet.agri.ee Website: www.vet.agri.ee	VFB is inspection authority responsible for import authorization and processing

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
EE-TTI	Plant Production Inspectorate Teaduse 2, Saku 75501 Harjumaa Tel: +372 6712 602 Fax: +372 6712 604 E-mail: plant@plant.agri.ee Website: www.plant.agri.ee	PPI is inspection authority responsible for production
FINLAND		System B
FI-A-001	Uudenman työvoima- ja elinkeinokeskus Elintarviketurvallisuusvirasto Evira (The Finnish Food Safety Authority Evira) Mustialankatu 3 FIN-00790 Helsinki Tel: +358 20 772 003 Fax: +358 20 772 4350 E-mail: kirjaamo@evira.fi Website: www.evira.fi	
FI-A-002	Varsinais-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-003	Satakunnan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-004	Hämeen työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-005	Pirkanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-006	Kaakkois-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-007	Etelä-Savon työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-008	Pohjois-Savon työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-009	Pohjois-Karjalan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-010	Keski-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-011	Etelä-Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-012	Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-013	Pohjois-Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-014	Kainuun työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-015	Lapin työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-B	Elintarviketurvallisuusvirasto Evira As above	
FI-C	Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto P.O. Box 210 FIN-00531 Helsinki Tel: +358-9-772 920 Fax: +358-9-7729 2498 E-mail: kirjaamo@valvira.fi Website: www.valvira.fi	
FI-D	Ålands landskapsregering PB 1060 FIN-22111 Mariehamn, Åland Tel: +358 18 250 00 Fax: +358-18-192 40 E-mail: registrator@regeringen.ax Website: www.regeringen.ax	

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
FRANKRIKE		System A
FR-BIO 01	ECOCERT S.A.S. B.P. 47 F-32600 L'Isle Jourdain Tel: +33 (0)5 62 07 34 24 Fax: +33 (0)5 62 07 11 67 E-mail: info@ecocert.com Website: www.ecocert.fr	
FR-AB 06	ULASE SAS B.P. 68 F-26270 Loriol sur Drôme Tel: +33 (0)4 75 61 13 05 Fax: +33 (0)4 75 85 62 12 E-mail: info@ulase.fr Website: www.ulase.fr	
FR-BIO 07	AGROCERT 4, rue Albert Gary F-47200 Marmande Tel: +33 (0)5 53 20 93 04 Fax: +33 (0)5 53 20 92 41 E-mail: agrocert@agrocert.fr	
FR-BIO 09	ACLAVE 56, rue Roger Salengro F-85013 LA-ROCHE-SUR-YON CEDEX Tel: +33(0)2 51 05 14 92 Fax: +33 (0)2 51 36 84 63 E-mail: accueil@aclave.asso.fr Website: www.aclave.asso.fr	
FR-BIO 10	QUALITÉ FRANCE S.A.S. * Immeuble le Guillaumet 60, av. du G ^l de Gaulle F-92046 PARIS la DÉFENSE CEDEX Tel: +33 (0)1 41 97 00 74 Fax: +33 (0)1 41 97 08 32 E-mail: bio@fr.bureauveritas.com Website: www.qualite-france.com * ZAC ATALANTE CHAMPEAUX 1, rue Maillard de la Gournerie CS 63901 F-35039 RENNES CEDEX * ZA CHAMPGRAND B.P. 68 F-26270 LORIOL-SUR-DRÔME	
FR-BIO 11	SGS ICS S.A.S. 191, avenue Aristide Briand F-94237 CACHAN CEDEX Tel: +33(0)1 41 24 83 04 Fax: +33 (0)1 41 24 89 96 E-mail: fr.certification@sgs.com Website: www.fr.sgs.com	
TYSKLAND		System A
DE-001-Öko-Kontrollstelle	BCS Öko-Garantie GmbH Control System Peter Grosch Cimbernstraße 21 D-90402 Nürnberg Tel: +49 (0)911 424390 Fax: +49 (0)911 492239 E-mail: info@bcs-oeko.de Website: www.bcs-oeko.de	

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
DE-003-Öko-Kontrollstelle	<p>Lacon GmbH Privatinstitut für Qualitätssicherung und Zertifizierung ökologisch erzeugter Lebensmittel Brünnesweg 19 D-77654 Offenburg Tel: +49 (0)781 91937 30 Fax: +49 (0)781 91937 50 E-mail: lacon@lacon-institut.com Website: www.lacon-institut.com</p>	
DE-005-Öko-Kontrollstelle	<p>IMO GmbH Institut für Marktökologie GmbH Obere Laube 51-53 D-78462 Konstanz Tel: +49 (0)7531/81301-0 Fax: +49 (0)7531/81301-29 E-mail: imod@imo.ch Website: www.imo.ch</p>	
DE-006-Öko-Kontrollstelle	<p>ABCERT GmbH Kontrollstelle für ökologisch erzeugte Lebensmittel Martinstraße 42-44 D-73728 Esslingen Tel: +49 (0)711 351792-0 Fax: +49 (0)711 351792-200 E-mail: info@abcert.de Website: www.abcert.de</p>	
DE-007-Öko-Kontrollstelle	<p>Prüfverein Verarbeitung Ökologische Landbauprodukte e.V. Vorholzstraße 36 D-76137 Karlsruhe Tel: +49(0)721 35239-20 Fax: +49(0)721 35239-09 E-mail: kontakt@pruefverein.de Website: www.pruefverein.de</p>	
DE-009-Öko-Kontrollstelle	<p>LC Landwirtschafts-Consulting GmbH Am Kamp 15-17 D-24768 Rendsburg Tel: +49 (0)4331 33630 0 Fax: +49 (0)4331 33630 12 Website: www.lc-kiel.de</p>	
DE-012-Öko-Kontrollstelle	<p>AGRECO R.F. Göderz GmbH Mündener Straße 19 D-37218 Witzenhausen Tel: +49 (0)5542 4044 Fax: +49 (0)5542 6540 E-mail: info@agrecogmbh.de Website: www.agrecogmbh.de</p>	
DE-013-Öko-Kontrollstelle	<p>QC & I Gesellschaft für Kontrolle und Zertifizierung von Qualitätssicherungssystemen GmbH Geschäftsstelle: Tiergartenstraße 32 D-54595 Prüm/ Eifel Tel: +49 (0)6551 147641 Fax: +49 (0)6551 147645</p> <p>Sitz der Gesellschaft: Gleuelerstraße 286 D-50935 Köln E-mail: qci.koeln@qci.de Website: www.qci.de</p>	
DE-021-Öko-Kontrollstelle	<p>Grünstempel Ökoprüfstelle e.V. EU Kontrollstelle für ökologische Erzeugung und Verarbei- tung landwirtschaftlicher Produkte Windmühlenbreite 25d D-39164 Wanzleben Tel: +49 (0)39209 46696 Fax: +49 (0)39209 60596 E-mail: info@gruenstempel.de Website: www.gruenstempel.de</p>	

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
DE-022-Öko-Kontrollstelle	Kontrollverein ökologischer Landbau e.V. Vorholzstraße 36 D-76137 Karlsruhe Tel: +49 (0)721 35239-10 Fax: +49 (0)721 35239-09 E-mail: kontakt@kontrollverein.de Website: www.kontrollverein.de	
DE-024-Öko-Kontrollstelle	Ecocert Deutschland GmbH Güterbahnhofstr.10 D-37154 Northeim Tel: +49 (0)5551 908430 Fax: +49 (0)5551 9084380 E-mail: info-deutschland@ecocert.com	
DE-026-Öko-Kontrollstelle	Certification Services International CSI GmbH Flughafendamm 9a D-28199 Bremen Tel: +49 (0)421 5977322 or (0)421 594770 Fax: +49 (0)421 594771 E-mail: info@csicert.com Website: www.csicert.com	
DE-032-Öko-Kontrollstelle	Kontrollstelle für ökologischen Landbau GmbH Dorfstraße 11 D-07646 Tissa Tel: +49 (0)36428 60934 (Office Stadtroda) Fax: +49 (0)36428 13852 Tel/Fax: +49 (0)36428 62743 (Office Tissa) E-mail: kontrollstelle@t-online.de	
DE-034-Öko-Kontrollstelle	Fachverein für Öko-Kontrolle e.V. Plauerhäger Straße16 D-19395 Karow Tel: +49 (0)38738 70755 Fax: +49 (0)38738 70756 E-mail: info@fachverein.de Website: www.fachverein.de	
DE-037-Öko-Kontrollstelle	ÖKOP Zertifizierungs GmbH Schlesische Straße 17 d D-94315 Straubing Tel: +49 (0)9421 703075 Fax: +49 (0)9421 703074 E-mail: biokontrollstelle@oekop.de Website: www.oekop.de	
DE-039-Öko-Kontrollstelle	GfRS Gesellschaft für Ressourcenschutz GmbH Prinzenstraße 4 D-37073 Göttingen Tel: +49 (0)551 5865 Fax: +49 (0)551 58774 E-mail: postmaster@gfrs.de Website: www.gfrs.de	
DE-043-Öko-Kontrollstelle	Agro-Öko-Consult Berlin GmbH Dorotheastraße 30 D-10318 Berlin Tel: +49 (0)30 54782352 Fax: +49 (0)30 54782309 E-mail: aoec@aoec.de Website: www.aoec.de	
DE-044-Öko-Kontrollstelle	Ars Probata GmbH Möllendorffstraße 49 D-10367 Berlin Tel: +49 (0)30/47004632 Fax: +49 (0)30/47004633 E-mail: ars-probata@ars-probata.de Website: www.ars-probata.de	

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
DE-060-Öko-Kontrollstelle	QAL Gesellschaft für Qualitätssicherung in der Agrar und Lebensmittelwirtschaft GmbH Am Branden 6b D-85256 Vierkirchen Tel: +49 (0)8139 8027-0 Fax: +49 (0)8139 8027-50 E-mail: info@qal-gmbh.de Website: www.qal-gmbh.de	
DE-061-Öko-Kontrollstelle	LAB — Landwirtschaftliche Beratung der Agrarverbände Brandenburg GmbH Chausseestraße 2 D-03058 Groß Gaglow Tel: +49 (0)355 541465 Fax: +49 (0)355 541466 E-mail: labgmbh.cottbus@t-online.de	
DE-063-Öko-Kontrollstelle	Öko-kontrollstelle der TÜV Nord Cert GmbH Langemarckstraße 20 D-45141 Essen Tel: +49 (0)2 01 825 3404 Fax: +49 (0)2 01 825 3290 E-mail: oeko-kontrollstelle@tuev-nord.de Website: www.tuev-nord.de	
DE-064-Öko-Kontrollstelle	ABC GmbH Agrar- Beratungs- und Controll GmbH An der Hessenhalle 1 D-36304 Alsfeld Tel: +49 (0)6631/78490 Fax: +49 (0)6631/78495 E-mail: zwick@abcg-alsfeld.de	
GREKLAND		System A
EL-01-BIO	DIO 38, Aristotelous str. GR-10433 Athens Tel: +30 210 8224384 Fax: +30 210 8218117 E-mail: info@dionet.gr Website: www.dionet.gr	
EL-02-BIO	PHYSIOLOGIKI Ltd 24, N. Plastira str. GR-59300 Alexandria Imathias Tel: +30 23330 24440 Fax: +30 23330 24440 E-mail: fysicert@acn.gr	
EL-03-BIO	BIOELLAS S.A. 11 B, Kodringtonos str. GR-10434 Athens Tel: +30 210 8211940/8211707 Fax: +30 210 8211015 E-mail: info@bio-hellas.gr Website: www.bio-hellas.gr	
EL-04-BIO	QWAYS DIADROMES PIOTITAS A.E. 8, Demokratias str. GR-15127 Melissia Athens Tel: +30 210 6130070/6136326 Fax: +30 210 6136071 E-mail: info@qways.gr Website: www.qways.gr	
EL-05-BIO	A CERT European Organisation for Certification 2, Telou str. GR-54638 Thessaloniki Tel: +30 2310 210777/210417 Fax: +30 2310 219824/210417 E-mail: info@a-cert.org Website: www.a-cert.org	

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
EL-06-BIO	IRIS — A. HATZIDAKI & Co E.E. I. Marneli 13 & Zotou GR-71305 Heraklion, Crete Tel: +30 2810 360715-7 Fax: +30 2810 360718 E-mail: info@irisbio.gr	
EL-07-BIO	PRASINOS ELEGCHOS — GREEN CONTROL 10th km on the Veria-Skydra road Kopano-Stenimacho district P.O.Box 50 GR-59035 Tel: +30 23320 6438 Fax: +30 23320 43509 E-mail: greencontrol@hol.gr Website: www.greencontrol.gr	
EL-08-BIO	GEOTECHNIKO ERGASTIRIO SA Paleochori Administrative Department Plateos Municipality GR-59300 Imathia Tel: +30 23320 64387 Fax: +30 23320 43509 E-mail: info@bio-geolab.gr Website: www.bio-geolab.gr	
UNGERN		System A
HU-ÖKO-01	Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. Margit krt. 1. III/16-17. H-1027 Budapest Tel: +36 1 336 11 22 Fax: +36 1 315 11 23 E-mail: info@biokontroll.hu E-mail: biokontroll@biokontroll.hu Website: www.biokontroll.hu	
HU-ÖKO-02	Hungária Öko Garancia Kft. Miklós tér 1. H-1033 Budapest Tel: +36 1 336 0533 Fax: +36 1 336 0534 E-mail: info@okogarancia.hu Website: www.okogarancia.hu	
IRLAND		System A
IRL-OIB1	Demeter Standards Ltd Watergarden Thomastown Co. Kilkenny Ireland Tel: +353 56 7754214 Fax: +353 56 7754214 E-mail: bdaai@indigo.ie Website: www.demeter.net	
IRL-OIB2	Irish Organic Farmers and Growers Association Ltd Main Street Newtownforbes Co. Longford Ireland Tel: +353 43 42495 Fax: +353 43 42496 E-mail: iofga@eircom.net Website: www.irishorganic.ie	

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
IRL-OIB3	Organic Trust Ltd 2 Vernon Avenue Clontarf Dublin 3 Ireland Tel: +353 1 8530271 Fax: +353 1 8530271 E-mail: organic@iol.ie Website: www.organic-trust.org	
ITALIEN		System A
IT-ASS	Suolo & Salute srl Via Paolo Borsellino, 12/B I-61032 Fano (PU) Tel: +39 0721 860543 Fax: +39 0721 860543 E-mail: info@suoloesalute.it Website: www.suoloesalute.it	
IT-ICA	ICEA — Istituto per la Certificazione Etica e Ambientale Strada Maggiore, 29 I-40125 Bologna Tel: +39 051 272986 Fax: +39 051 232011 E-mail: icea@icea.info Website: www.icea.info	
IT-IMC	Istituto Mediterraneo di Certificazione srl — IMC Via Carlo Pisacane, 32 I-60019 Senigallia (AN) Tel: +39 071 7928725 or 7930179 Fax: +39 071 7910043 E-mail: imcert@imcert.it Website: www.imcert.it	
IT-BAC	Bioagricert srl Via dei Macabraccia, 8 I-40033 Casalecchio Di Reno (BO) Tel: +39 051562158 Fax: +39 051564294 E-mail: info@bioagricert.org Website: www.bioagricert.org	
IT-CPB	CCPB S.r.l. via Jacopo Barozzi 8 I-40126 Bologna Tel: +39 051 254688 or 6089811 Fax: +39 051 254842 E-mail: ccpb@ccpb.it Website: www.ccpb.it	
IT-CDX	CODEX srl Via Duca degli Abruzzi, 41 I-95048 Scordia (CT) Tel: +39 095 650716/634 Fax: +39 095 650356 E-mail: codex@codexsrl.it Website: www.codexsrl.it	
IT-QCI	QC & I International Services s.a.s. Villa Parigini Località Basciano Monteriggioni I-53035 Siena Tel: +39 (0)577 327234 Fax: +39 (0)577 329907 E-mail: lettera@qci.it Website: www.qci.it	

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
IT-ECO	Ecocert Italia S.r.l. Corso delle Province 60 I-95127 Catania Tel: +39 095 442746 or 433071 Fax: +39 095 505094 E-mail: info@ecocertitalia.it Website: www.ecocertitalia.it	
IT-BSI	BIOS srl Via Monte Grappa 37/C I-36063 Marostica (VI) Tel: +39 0424 471125 Fax: +39 0424 476947 E-mail: info@certbios.it Website: www.certbios.it	
IT-ECS	ECS — Ecosystem International Certificazioni s.r.l. Via Monte San Michele 49 I-73100 Lecce Tel: +39 0832 318433 Fax: +39 0832 315845 E-mail: info@ecosystem-srl.com Website: www.ecosystem-srl.com	
IT-BZO	BIOZOO srl Via Chironi 9 I-07100 SASSARI Tel: +39 079 276537 Fax: +39 178 2247626 E-mail: info@biozoo.org Website: www.biozoo.org	
IT-ABC	ABC Fratelli Bartolomeo società semplice via Roma, 45 Grumo Appula I-70025 Bari Tel: +39 080 3839578 Fax: +39 080 3839578 E-mail: abc.italia@libero.it Website: www.abcitalia.org	
IT-ANC	ANCCP S.r.l via Rombon 11 I-20134 MILANO Tel: +39 02 2104071 Fax: +39 02 210407218 E-mail: anccp@anccp.it Website: www.anccp.it	
IT-SDL	Sidel S.p.a. via Larga, 34/2 I-40138 BOLOGNA Tel: +39 051 6026611 Fax: +39 051 6012227 E-mail: sidel@sidelitalia.it Website: www.sideitalia.it	
IT-CTQ	Certiquality S.r.l. Via Gaetano Giardino 4 I-20123 Milano Tel: +39 02 8069171 Fax: +39 02 86465295 E-mail: certiquality@certiquality.it Website: www.certiquality.it	
IT-BZ-BZT	ABCERT GmbH Martinstrasse 42-44 D-73728 Esslingen Tel: +49 (0) 711 351792-0 Fax: +49 (0) 711 351792-200 E-mail: info@abcert.de Website: www.abcert.de	

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
IT-BZ-INC	INAC GmbH International Nutrition and Agriculture Certification In der Kämmersliethe 1 D-37213 Witzhausen Tel: +49 (0)5542 911400 Fax: +49 (0)5542 911401 Website: www.inac-gmbh.net	
IT-BZ-IMO	IMO GMBH Obere Laube 51/53 D-78462 Konstanz Tel: +49 (0) 7531 81301-0 Fax: +49 (0) 7531 81301-29 E-mail: imod@imo.ch Website: www.imo-control.net	
IT-BZ-QCI	QC I GmbH — Gesellschaft für Kontrolle und Zertifizierung von Qualitätssicherungssystemen mbh Gleuelerstraße 286 D-50935 KÖLN Tel: +49 (0)221 94392-09 Fax: +49 (0)221 94392-11 E-mail: qci.koeln@qci.de Website: www.qci.de	
IT-BZ-BKT	Kontrollservice BIKO Tirol Wilhelm-Greil-Straße 9 A-6020 INNSBRUCK Tel: +43 (0)5 92 92 3101 Fax: +43 (0)5 92 92 3199 E-mail: biko@lk-tirol.at Website: www.kontrollservice-tirol.at	
LETTLAND		System A
LV-EQ	Biedrība "Vides kvalitāte" Rīgas iela 113 Salaspils Rīgas raj. LV-2169 Tel: +371 67709090 Fax: +371 67709090 E-mail: eq@videskvalitate.lv Website: www.videskvalitate.lv	
LV-STC	Valsts SIA "Sertifikācijas un testēšanas centrs" Dārza iela 12 Priekule pagasts Cēsu raj. LV-4126 Tel: +371 64130013 Fax: +371 641 30010 E-mail: info@stc.lv Website: www.stc.lv	
LITAUEN		System B
LT-01	Ekoagros K. Donelaičio str. 33 or A. Mickevičiaus str. 48 LT-44240 Kaunas Tel: +370 37203181 Fax: +370 37203182 E-mail: ekoagros@ekoagros.lt Website: www.ekoagros.lt	

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
LUXEMBURG		System C
LU-BIO-01	Administration des Services techniques de l'Agriculture (autorité compétente) Service de la protection des végétaux BP 1904 L-1019 Luxembourg Tel: +352 45 71 72 353 Fax: +352 45 71 72 340 E-mail: Monique.Faber@asta.etat.lu Website: www.asta.etat.lu	
LU-BIO-04	Prüfverein Verarbeitung Ökologische Landbauprodukte e.V. (DE-007) Vorholzstr. 36 D-76137 Karlsruhe Tel: +49 721 35239-20 Fax: +49 721-626840-22 E-mail: kontakt@pruefverein.de Website: www.pruefverein.de	
LU-BIO-05	Kontrollverein Ökologischer Landbau e.V. (DE-022) Vorholzstraße 36 D-76137 Karlsruhe Tel: +49 (0)721 35239-10 Fax: +49 (0)721 35239-09 E-mail: kontakt@kontrollverein.de Website: www.kontrollverein.de	
LU-BIO-06	CERTISYS (BE-01) Siège social: Av. de l'Escrime 85 Schermlaan B-1150 Bruxelles Bureaux: Chemin de la Haute Baudecet 1 B-1457 Walhain Tel: +32 (0) 81 60 03 77 Fax: +32 (0) 81 60 03 13 E-mail: info@certisys.eu Website: www.certisys.eu	
MALTA		System C
MT01	Malta Standards Authority 2nd Floor, Evans Building Merchants' Street Valletta Tel: + 356 21242420 Fax: + 356 21242406 E-mail: michael.cassar@msa.org.mt Website: www.msa.gov.mt	
MT02	BIOZOO via Chironi 9 IT-07100 Sassari Tel: + 39 079 276537 E-mail: info@biozoo.org Website: www.biozoo.org	
NEDERLÄNDERNA		System B
NL01	Stichting Skal Postbus 384 NL-8000 AJ Zwolle Tel: +31 38 4268181 Fax: +31 38 4268182 E-mail: info@skal.nl Website: www.skal.nl	

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
POLEN		System C
RE-01/2005/PL	EKOGWARANCJA PTRE Ltd ul. Irysowa 12/2 PL-20-834 Lublin Tel.: +48 (0) 81 742 68 64 E-mail: biuro@ekogwarancja.pl Website: www.ekogwarancja.pl	
RE-02/2005/PL	Certifying Body of Organic Production PNG Ltd PL-26-065 Piekoszów Zajaczkow k.Kielc Tel.: +48 (0)41 306 40 00 E-mail: png@ecofarm.pl Website: www.ecofarm.pl	
RE-03/2005/PL	COBICO Ltd ul. Grzegórzecka 77 PL-31-559 Kraków Tel.: +48 (0)12 632 35 71 E-mail: cobico@cobico.pl Website: www.cobico.pl	
RE-04/2005/PL	BIOEKSPERT Ltd ul. Narbutta 3A m1 PL-02-564 Warsaw Tel.: +48 (0)22 499 53 66 E-mail: bioekspert@bioekspert.waw.pl Website: www.bioekspert.waw.pl	
RE-05/2005/PL	BIOCERT MAŁOPOLSKA Ltd. ul. Lubicz 25A PL-31-503 Kraków Tel.: +48 (0)12 430 36 06 E-mail: sekretariat@biocert.pl Website: www.biocert.pl	
RE-06/2005/PL	Polish Centre of Research and Certification, Branch in Piła ul. Śniadeckich 5 PL-64-920 Piła Tel.: +48 (0)67 213 87 00 E-mail: pcbcpila@i-pila.pl Website: www.pcbc.gov.pl	
RE-07/2005/PL	AgroBioTest Ltd ul. Nowoursynowska 166 PL-02-787 Warsaw Tel.: +48 (0)22 847 87 39 E-mail: agro.bio.test@agrobiotest.pl Website: www.agrobiotest.pl	
PORTUGAL		System A
PT/AB 02	ECOCERT PORTUGAL, Unipessoal Lda Rua Alexandre Herculano, 68 — 1º Esq. P-2520-273 Peniche Tel: +351 262 785117 Fax: +351 262 787171 E-mail: ecocert@mail.telepac.pt Website: www.ecocert.com	
PT/AB 03	SATIVA, DESENVOLVIMENTO RURAL, Lda Rua Robalo Gouveia, 1º 1a P-1900-392 Lisboa Tel: +351 21 799 11 00 Fax: +351 21 799 11 19 E-mail: sativa@sativa.pt Website: www.sativa.pt	

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
PT/AB 04	CERTIPLANET, Certificação da Agricultura, Floresta e Pescas, Unipessoal Lda Av. do Porto de Pescas, Lote C — 15, 1 ° C P-2520 — 208 Peniche Tel: +351 262 789 005 Fax: +351 262 789 514 E-mail: certiplanet@sapo.pt Website: www.certiplanet.pt	
PT/AB 05	CERTIALENTEJO, Certificação de Produtos Agrícolas, Lda Rua Diana de Liz — Horta do Bispo Apartado 320 P-7006 — 804 Évora Tel: +351 266 769564/5 Fax: +351 266769566 E-mail: geral@certialentejo.pt Website: www.certialentejo.pt	
PT/AB 06	AGRICERT — Certificação de Produtos Alimentares Lda Rua Alfredo Mirante, 1, R/C Esq. P-7350-153 Elvas Tel: +351 268 625 026 Fax: +351 268 626 546 E-mail: agricert@agricert.pt Website: www.agricert.pt	
PT/AB 07	TRADIÇÃO E QUALIDADE — Associação Interprofissional para os Produtos Agro-Alimentares de Trás-os-Montes Av. 25 de Abril 273 S/L E P-5370-202 Mirandela Tel/Fax: +351 278 261 410 E-mail: tradicao-qualidade@clix.pt	
PT/AB 08	CODIMACO — Certificação e Qualidade, Lda Pátio do Município, 1, 3º Dtº P-2550 — 103 Cadaval Tel: +351 262 691 155 Fax: +351 262 695 095 E-mail: codimaco@codimaco.pt Website: www.codimaco.pt	
PT/AB 09	SGS Portugal — Sociedade Geral de Superintendência, S A Pólo Tecnológico de Lisboa, Lote 6, Pisos 0 e 1 P-1600-546 Lisboa Tel: +351 217 104 200 Fax: +351 217 157 520 E-mail: sgs.portugal@sgs.com Website: www.pt.sgs.com	
RUMÄNIEN		System A
RO-ECO-001	BCS OKO-Garantie România SRL Strada Belsugului, nr. 24, ap.1 RO-540037, Oras Targu Mures Judet Mures Tel: +40 265250846 Fax: +40 265250928 E-mail: bcs_oko@zappmobile.ro Website: www.bcs-oeco.com	
RO-ECO-002	S.C QC I România SRL Strada Franz Listz nr.1, ap.1 RO-300081, Oras Timisoara Judet Timis Tel: +40 723 748499 Fax: +40 256241562 E-mail: victor_scorodeti@yahoo.com	

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
RO-ECO-003	SUOLO E SALUTE SRL România Strada Nicolae Balcescu nr. 5, sc. G, ap. 9 RO-600052, Oras Bacau Judet Bacau Tel: +40 234206165 Fax: +40 234206166 E-mail: danielciubotaru@yahoo.com	
RO-ECO-005	ICEA ROMANIA SRL Strada Comisia Centrala nr. 80 A RO-620165, Oras Focsani Judet Vrancea Tel: +40 237210497 Fax: +40 0237210497 E-mail: icearomania@yahoo.com	
RO-ECO-006	S.C. Eleghos Bio Ellas România SRL Strada Calea Mosilor, nr. 284, bl. 22A,, sc. B, ap. 32, sector 2 RO-020894, Oras Bucuresti Tel/Fax: +40 216104020 E-mail: dragomir_damian@yahoo.com	
RO-ECO-007	ECOCERT ESE SRL Strada Viitorului, nr. 112, ap. 1, sector 2 RO-020616, Oras Bucuresti Tel/Fax: +40 2106835 E-mail: office.romania@ecocert.com	
RO-ECO-008	S.C Ecoinspect SRL România Strada Horia, nr. 75, ap.5 RO-400202, Oras Cluj Napoca Judet Cluj Tel/Fax: +40 264432088 E-mail: ecoinspect@from.ro Website: www.ecoinspect.ro	
RO-ECO-009	BIOS SRL Italia România Branch Strada Dionisie Lupu, nr.50, ap. 2, sector 1 RO-010458, Oras Bucuresti Tel: +40 212106620 Fax: +40 212106660 E-mail: bios.romania@certbios.it	
RO-ECO-010	LACON SRL Germania- România Branch Strada Baia de Aries, nr. 3, bl. 5B, sc. 1, et. 4, ap.18, sector 6 RO-060801, Oras Bucuresti, Tel: +40 214115446 E-mail: marianaexpert@yahoo.com	
RO-ECO-011	SC BIO CERT SRL România Strada Calea Mosilor, nr. 284, bl. 22A, sc. B, ap. 32, sect. 2 RO-020894, Oras Bucuresti Tel/Fax: +40 216104020 E-mail: biocert_romania@yahoo.com	
RO-ECO-012	BIOINSPECTA SRL Suisse România Branch Strada Gurghiu, nr. 2, ap. 9 RO-400647, Oras Cluj-Napoca Judet Cluj Tel/Fax: +40 264573546 E-mail: monika.zimmermeier@bio-inspecta.ch	
RO-ECO-013	IMO CONTROL SRL România Strada Crizantemelor, nr. 7, ap. 51 RO-545400, Oras Sighisoara Judet Mures Tel/Fax: +40 269543609 E-mail: tartler@gmx.de	

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
RO-ECO-014	CERES HAPPURG GmbH Sucursala Iernut Romania Strada 1 dec.1918, bl. 3, sc. A, ap. 5 RO-545100, Oras Iernut Judet Mures Tel: +40 740591529 E-mail: ameliarachita@yahoo.com Website: www.ceres-cert.com	
RO-ECO-015	Agreco R.F GÖDERZ GmbH Germania Sucursala Romania Strada Magurii, nr. 4, bloc 33, sc.C ap.16 RO-100473, Oras Ploiesti Judet Prahova Tel: +40 244561615 E-mail:info@agrecogmbh.de Website: www.agrecogmbh.de	
RO-ECO-016	Bioagricert Italia srl Sucursala România str. Mateescu Nicolae nr. 3, camera nr. 1, sector 6 București Tel/Fax: +40 213173291 E-mail: achira@info.usamv.ro Website: www.bioagricert.org	
RO-ECO-017	Certification Services International CSI GmbH Germania Sucursala Romania str. Reconstructiei nr.6, Bloc 28, Sc.2, etaj 1, ap 50, sect.3 București Tel/Fax: +40 216475983 E-mail: beeswoborders@yahoo.com Website: www.csicert.com	
SLOVAKIEN		System A
SK-02-BIO	Naturalis SK Ltd. Björnsonova 14 SK-811 05 Bratislava Tel: +421 2 52 62 66 61-3 Fax: +421 2 52 62 66 63 E-mail: kontrola@naturalis.sk, certo@naturalis.sk Website: www.naturalis.sk	
SLOVENIEN		System A
SI-01-EKO	Institute of Inspection and Certification in Agriculture and Forestry Vinarska ulica 14 SLO-2000 Maribor Tel: +386 2 228 49 31/32/33 Fax: +386 2 251 94 82 E-mail: info@kon-cert.si Website: www.kon-cert.si	
SI-IKC-EKO	IKC — Institute for Inspection and Certification of Univer- sity of Maribor Pivola 8 SLO-2311 Hoče Tel: +386 (0)2 613 08 31 (-32) Fax: +386 (0)2 613 08 33 E-mail: Polonca.replic@uni-mb.si Website: www.ikc-um.si	
SI-BV-EKO	Bureau Veritas, d.o.o. Linhartova cesta 49A SLO-1000 Ljubljana Tel: +386 1 475 76 61 Fax: +386 1 475 76 07 E-mail: Marko.Majer@si.bureauveritas.com E-mail: info@si.bureauveritas.com Website: www.bureauveritas.si	

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
SPANIEN		System C
ES-AN-00-AE ES-CM-03-AE	Servicio de certificación CAAE Av. Emilio Lemos, 2 Edificio Torre Este, planta 6a Módulo 603 E-41020 Sevilla Tel: +34 955 024 150 Tel: +34 902 521 555 Fax: +34 955 029 440 E-mail: certi@caae.es Website: www.caae.es	AN, CM
ES-AN-01-AE ES-AR-05/C-AE ES-CM-01-AE	SOHISCERT S.A. Finca La Cañada — Ctra Sevilla-Utrera Km 20.8 E-41710 Utrera (Sevilla) Tel: +34 955 86 80 51 Fax: +34 955 86 81 37 E-mail: sohiscert@sohiscert.com Website: www.sohiscert.com	AN, AR, CM
ES-AN-03-AE	AGROCOLOR, S.L. Ctra. De Ronda, nº11.-bajo E-04004 Almeria Tel: +34 950 280 380 Fax: +34 950 281 331 E-mail: agrocolor@agrocolor.es Website: www.agrocolor.es	AN
ES-AN-04-AE ES-AR-23/C-AE	LGAI TECHNOLOGICAL CENTER, S.A. Parque Empresarial de Las Mercedes C/Campezo nº 1, Edificio 3, 1ª planta E-28022 Madrid Tel: +34 91 208 0800/+34 912 756 312 Fax: +34 912 080 803 E-mail: certiagroalimentario@appluscorp.com/imanas@appluscorp.com Website: www.appluscorp.com	AN, AR
ES-AN-05-AE	AGROCALIDAD DEL SUR S.L. C/ Méndez Núñez 15, 3º 21001 Huelva Tel: +34 959 255 524 Fax: +34 959 285 926 E-mail: agrocalidadsur@agrocalidadsur.com Website: http://www.agrocalidadsur.com	
ES-AR-AE	Comité Aragonés de Agricultura Ecológica (CAAE) Edificio Centrorigen Ctra. Cogullada, 65 — Mercazaragoza E-50014 Zaragoza Tel: +34 976.47.57.78 Fax: +34 976.47.58.17 E-mail: caaeagon@caaeagon.com Website: http://www.caeagon.com	AR
ES-AR-03/C-AE	BCS Öko — Garantie GmbH Cimbernstrasse, 21 D-90402 Nürnberg — Alemania Tel: +49 911 424 391/+34 679 983 598 Fax: +49 911 424 391 E-mail: fischer@bcs-oeko.de/esanchez@canricastell.net	AR
ES-AN-06-AE ES-AR-17/C-AE	Certificación of Environmental Standards GmbH (CERES) C/Serrano, 91, 2º E-28006 Madrid Tel: +34 915 630 171 Fax: +34 915 637 335 E-mail: ceres-iberica@gmail.com Website: www.ceres-cert.com	AN, AR

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
ES-AR-18/C-AE	CERTIAL, S.L. Polígono Los Leones, Nave 63 E-50298-PINSEQUE (Zaragoza) Tel: +34-97-6656919 Fax: +34-97-6656823 E-mail: info@certial.com Website: www.certial.com	AR
ES-AR-19/C-AE	Instituto de Ecomercado (IMO) C/ Venezuela, 17 3º C E-36203-VIGO (Pontevedra) Tel/Fax: +34 986 423 252 E-mail: imo-spain@imo.ch Website: www.imo.ch	AR
ES-AS-AE	Consejo de la Producción Agraria Ecológica del Principado de Asturias Avda. Prudencio González, 81 E-33424 Posada de Llanera (Asturias) Tel: +34 98 577 35 58 Fax: +34 98 577 22 05 E-mail: copae@copaeastur.org Website: www.copaeastur.org	AS
ES-BA-AE	Consejo Balear de la Producción Agraria Ecológica C/Selletes, 25 (Edif. Centro BIT) E-07300 INCA (Mallorca) Tel: +34 971 88 70 14 Fax: +34 971 88 70 01 E-mail: info@cbpae.org Website: www.cbpae.org	BA
ES-CA-AE	Instituto Canario de Calidad Agroalimentaria (ICCA) Av. José Manuel Guimerá, 8, 4ª planta E-38071 Santa Cruz de Tenerife Tel: +34 922 47 6514 Fax: +34 922 47 67 39 E-mail: icca.cagpa@gobiernodecanarias.org Website: www.gobiernodecanarias.org/agricultura/icca	CA
ES-CL-AE	Consejo de Agricultura Ecológica de Castilla y León C/Pío del Río Horteiga, 1, 5º A E-47014 Valladolid Tel: +34 983/34 38 55 Fax: +34 983/34 26 40 E-mail: caecyl@nemo.es	CL
ES-CM-01-AE	SOHISCERT S.A. see ES-AN-01-AE Delegación en Toledo C/ Italia, 113 45005 Toledo Tel: +34 925 28 04 68 Fax: +34 925 28 02 22 E-mail: castillalamanca@sohiscert.com	CM
ES-CM-02-AE	Servicios de Inspección y certificación S.L. (SIC) C/Ronda de Buenavista, 15, 2º E-45005 TOLEDO Tel/Fax: +34 925 28 51 39 E-mail: sic-toledo@sicagro.org Delegación en Albacete P de la Libertad, 15-6º E-02001 Albacete Tel: +34 967 21 09 09 Fax: +34 967 21 07 07 E-mail: sic-albacete@sicagro.org Website: www.sicagro.org	CM

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
ES-CM-03-AE	Servicio de certificación CAAE See ES-AN-00-AE Delegación en Castilla-La Mancha: C/ Pedro Muñoz, 1 Edificio CEEI E-13005 Ciudad Real Tel: +34 926 20 03 39 Fax: +34 926 21 20 12 E-mail: certi@caae.es Website: www.caae.es	CM
ES-CM-04-AE	ECOAGROCONTROL, S.L. C/ Carlos VII, 9 E-13630 Socuéllamos (Ciudad Real) Tel: +34 926 53 26 28 Fax: +34 926 53 90 64 E-mail: tecnico@ecoagrocontrol.com Website: www.ecoagrocontrol.com	CM
ES-CN-AE	Consejo Regulador de la Agricultura Ecológica de Cantabria C/Héroes Dos de Mayo, s/n E-39600 Muriedas-Camargo (Cantabria) Tel: +34 942 26 98 55 Fax: +34 942 26 98 56 E-mail: odeca@odeca.es	CN
ES-CT-AE	Consejo Catalán de la Producción Agraria Ecológica Avinguda Meridiana, 38 E-08018 Barcelona Tel: +34 93 552 47 90 Fax: +34 93 552 47 91 E-mail: ccpaie.darp@gencat.cat Website: www.ccpae.org	CT
ES-EX-01-AE	Consejo Regulador Agroalimentario Ecológico de Extremadura Avda. de Huelva 6, 2º E-06004 Badajoz Tel: +34 924 01 08 60 Fax: +34 924 01 08 47 E-mail: craex@eco.juntaex.es	EX Kontroll av förädlare och importörer
ES-EX-02-AE	Comité Extremeño de la Producción Agraria Ecológica Avda. Portugal, s/n E-06800 Mérida (Badajoz) Tel: +34 924 00 22 75 Fax: +34 924 00 21 26 E-mail: cepae@adr.juntaex.es Website: www.cepae.org	EX Kontroll av producenter
ES-GA-AE	Consejo Regulador de la Agricultura Ecológica de Galicia Edificio Multiusos C/Circunvalación, s/n Apdo de Correos 55 E-27400 Monforte de Lemos (Lugo) Tel: +34 982 40 53 00 Fax: +34 982 41 65 30 E-mail: craega@craega.es Website: www.craega.es	GA
ES-MA-AE	Comité de Agricultura Ecológica de la Comunidad de Madrid Ronda de Atocha, 17, 7º planta E-28012 Madrid Tel: +34 91 420 66 65 Fax: +34 91 420 66 66 E-mail: agricultura.ecologica@madrid.org Website: www.caem.es	MA

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
ES-MU-AE	<p>Consejo de Agricultura Ecológica de la Región de Murcia Avda. del Río Segura, 7 E-30002 Murcia Tel: +34 968 35 54 88 Fax: +34 968 22 33 07 E-mail: caermurcia@caermurcia.com Website: www.caermurcia.com</p>	MU
ES-NA-AE	<p>Consejo de la Producción Agraria Ecológica de Navarra Avda — San Jorge, 81 entreplanta dcha. E-31012 Pamplona — Iruña Tel: +34 948-17 83 32 Tel: +34 948-25 67 37 Tel: +34 948-25 66 42 Fax: +34 948-25 15 33 E-mail: cpaen@cpaen.org Website: www.cpaen.org</p>	NA
ES-VAS-AE	<p>Consejo de Agricultura y Alimentación Ecológica de Euskadi Euskadiko Nekazaritza eta Elikadura Ekologikoaren Kontseilua Bekoibarra kalea, 35, "San Migel" eraikina 2/9 bulegoa E-48300 Gernika (Bizcaia) Tel: +34 902 540 165 E-mail: info@eneek-caee.net</p>	VAS
ES-RI-AE	<p>Dirección General de Calidad e Investigación Agroalimen- taria Consejería de Agricultura, Ganadería y Desarrollo Rural Avda. de la Paz, 8-10 E-26071 Logroño (La Rioja) Tel: +34 941 29 16 00 Fax: +34 941 29 16 02 E-mail: seccionproduccion.compatible.agri@larioja.org Website: www.larioja.org/agricultura</p>	RI
ES-VA-AE	<p>Comité de Agricultura Ecológica de la Comunidad Valenciana Camí de la Marjal, s/n E-46470 Albal (Valencia) Tel: +34 961 22 05 60 Fax: +34 961 22 05 61 E-mail: caecv@caecv.com Website: www.caecv.com</p>	VA
SVERIGE		System A
SE Ekol 1	<p>Aranea Certifiering AB Box 1940 S-751 49 Uppsala Tel: +46 18 17 00 00 Fax: +46 18 10 03 66 E-mail: info@araneacert.se Website: www.araneacert.se</p>	
SE Ekol 3	<p>SMAK AB Box 42 S-230 53 Alnarp Tel: +46 40 46 00 72 Fax: +46 40 46 33 72 E-mail: smak@smak.se Website: www.smak.se</p>	For primary production and feed labelling

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
FÖRENADE KUNGARIKET		System A
UK 2	Organic Farmers and Growers Ltd The Old Estate Yard Shrewsbury Road Albrighton Shrewsbury Shropshire SY4 3AG United Kingdom Tel: +44 (0)1939 291800 E-mail: info@organicfarmers.org.uk Website: www.organicfarmers.org.uk	
UK 3	Scottish Organic Producers Association Scottish Food Quality Certification (SFQC) 10th Avenue Royal Highland Centre Ingliston Edinburgh EH28 8NF United Kingdom Support and development: Tel: +44 (0)131 333 0940 E-mail: sopa@sfqc.co.uk Website: www.sopa.org.uk	
UK 4	Organic Food Federation 31 Turbine Way Eco Tech Business Park Swaffham Norfolk PE37 7XD United Kingdom Tel: +44 (0)1760 720444 E-mail: info@orgfoodfed.com Website: www.orgfoodfed.com	
UK 5	Soil Association Certification Ltd South Plaza Marlborough Street Bristol BS1 3NX United Kingdom Farmers and growers: Tel: +44 (0)117 914 2412 E-mail: prod.cert@soilassociation.org Website: www.soilassociation.org/certification	
UK 6	Bio-Dynamic Agricultural Association Demeter Certification Office 17 Inverleith Place Edinburgh EH3 5QE United Kingdom Farmers and growers: Tel: +44 (0)131 478 1201 E-mail: timbrink@biodynamic.org.uk Website: www.biodynamic.org.uk/demeter	
UK 7	Irish Organic Farmers and Growers Association Main Street Newtownforbes Co. Longford Ireland Tel: +353 043 42495 E-mail: iofga@eircom.net	
UK 9	Organic Trust Limited Vernon House 2 Vernon Avenue Clontarf Dublin 3 Ireland Tel.: +353 185 30271 Fax: +353 185 30271 E-mail: organic@iol.ie Website: www.organic-trust.org	

Medlemsstater och koder	Kontrollmyndighet eller kontrollorgan	Kommentarer
UK 13	Quality Welsh Food Certification Ltd Gorseland North Road Aberystwyth Ceredigion SY23 2WB United Kingdom Tel: +44 (0)1970 636688 E-mail: mossj@wfsagri.net	
UK 15	Ascisco Ltd South Plaza Marlborough Street Bristol BS1 3NX United Kingdom Farmers and growers: Tel: +44(0)117 914 2407 E-mail: Dpeace@soilassociation.org	

EES-länder och koder	Kontrollmyndighet eller Kontrollorgan	Kommentarer
ISLAND		System B
IS-1	Vottunarstofan Tún e h f Laugavegur 7 IS-101 Reykjavík E-mail: tun@nmedia.is	
NORGE		System A
N-001	Debio N-1940 Bjørkelangen Tel: +47 63862650 Fax: +47 63856985 E-mail: kontor@debio.no Website: www.debio.no	

UPPLYSNINGAR OM EUROPEISKA EKONOMISKA SAMARBETSOMRÅDET

EFTA:s ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET

Uppmaning enligt artikel 1.2 i del I av protokoll 3 till avtalet mellan Eftastaterna om inrättandet av en övervakningsmyndighet och en domstol att inkomma med synpunkter på beskattning av captiveförsäkringsbolag i Liechtenstein

(2009/C 72/05)

Genom beslut nr 620/08/KOL av den 24 september 2008, som återges på originalspråket på sidorna efter denna sammanfattning, har Eftas övervakningsmyndighet inlett förfaranden enligt artikel 1.2 i del I av protokoll 3 till avtalet mellan Eftastaterna om inrättandet av en övervakningsmyndighet och en domstol (nedan kallat protokoll 3). Liechtensteins myndigheter har underrättats genom en kopia av beslutet.

Eftas övervakningsmyndighet (nedan kallad myndigheten) uppmanar härmed övriga Eftastater, EU:s medlemsstater samt andra berörda parter att inom en månad från den dag då detta meddelande offentliggörs inkomma med synpunkter på åtgärden i fråga till Eftas övervakningsmyndighet på följande adress:

EFTA Surveillance Authority
Registry
35, rue Belliard
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Synpunkterna kommer att meddelas Liechtensteins myndigheter. Den tredje part som inkommer med synpunkter kan skriftligen begära konfidentiell behandling av sin identitet, med angivande av skälen för begäran.

SAMMANFATTNING

Myndigheten inledde förfarandet genom att skicka en begäran om upplysningar till Liechtensteins myndigheter den 14 mars 2007.

Genom lagen av den 18 december 1997 om ändring av Liechtensteins skattelag ⁽¹⁾ införde Liechtensteins myndigheter speciella skatteregler för captiveförsäkringsbolag.

I enlighet med artikel 82a.1 i skattelagen betalar captiveförsäkringsbolag en kapitalskatt på 1 % av företagets egna kapital. För kapital på över 50 miljoner CHF är skattesatsen reducerad till 0,75 % och för kapital på över 100 miljoner CHF är den reducerad till 0,5 %. Den normala kapitalskattesatsen är 2 %.

Artikel 82a jämförd med artikel 73 i skattelagen innebär att captiveförsäkringsbolag inte betalar inkomstskatt.

Därutöver är aktier och andelar i captiveförsäkringsbolag enligt artikel 88d.3 i skattelagen befriade från kupongskatt, vilken normalt motsvarar en skattesats på 4 %.

⁽¹⁾ Lagen av den 18 december 1997 om ändring av Liechtensteins skattelag (Gesetz über die Abänderung des Steuergesetzes), Liechtensteinisches Landesgesetzblatt 1998, nr 36.

Myndighetens preliminära ståndpunkt är att captiveförsäkringsbolag är företag enligt artikel 61.1 i EES-avtalet. Captiveförsäkringsbolag tillhandahåller försäkringar, antingen till ett enskilt företag eller till en specifik grupp av företag. Det är en tjänst att tillhandahålla försäkringar, vilket innebär att det är en form av ekonomisk aktivitet. Captiveförsäkringsbolag tar i regel betalt för sina tjänster. En tjänst räknas som en ekonomisk aktivitet även om den bara tillhandahålls en eller ett fåtal kunder.

Myndigheten anser preliminärt att befrielsen från inkomstskatt och den reducerade kapitalskatten utgör statligt stöd enligt artikel 61.1 i EES-avtalet.

I förlängningen innebär det en förlust av statliga medel att företag är helt eller delvis befriade från att betala skatt. Samtidigt är skattebefrielsen fördelaktig för företagen då de slipper betala avgifter som de annars skulle behöva finansiera med egna budgetmedel. Företagen i fråga tillhandahåller tjänster som är öppna för handel och konkurrens mellan de avtalsslutande parterna i EES-avtalet. Myndigheten anser preliminärt att åtgärderna är selektiva då de endast gäller en viss typ av företag och att denna selektivitet inte kan sägas utgöra en logisk följd av Liechtensteins skattesystem.

Myndigheten gör en liknande bedömning vad gäller kupongskatten. Det finns dock en skillnad då kupongskatten är en källskatt. Befrielsen från kupongskatt är på så sätt fördelaktig för ägarna av captiveförsäkringsbolag, vilka vanligtvis är (stora) företag. Den här typen av företag drar således direkt nytta av stödåtgärden. Dessutom kan captiveförsäkringsbolagen anses vara gynnade indirekt av befrielsen från kupongskatt då de på så sätt är mer attraktiva för investerare och då detta i förlängningen innebär att de har lättare tillgång till kapital.

Stödåtgärder är enligt artikel 61.1 i EES-avtalet oförenliga med EES-avtalets funktion förutom om de omfattas av undantag enligt artikel 61.2 eller 61.3 i EES-avtalet. Myndighetens preliminära ståndpunkt är att beskattningen av captiveförsäkringsbolag i Liechtenstein inte omfattas av något undantag i dessa bestämmelser. Eftersom åtgärderna antogs efter att Liechtenstein anslöt sig till EES-avtalet måste det stöd som är oförenligt med EES-avtalet under normala omständigheter återkrävas.

Slutsats

Mot bakgrund av det ovan anförda har myndigheten beslutat att inleda ett formellt granskningsförfarande i enlighet med artikel 1.2 i del I av protokoll 3. Berörda parter uppmanas att inkomma med synpunkter inom en månad från den dag då detta meddelande offentliggörs i Europeiska unionens officiella tidning.

V

(Yttranden)

FÖRFARANDE FÖR GENOMFÖRANDE AV KONKURRENSPOLITIKEN

KOMMISSIONEN

BESLUT nr 842

av den 23 december 2008

om inledande av förfarande för beviljande av prospekterings- och undersökningstillstånd för olja och gas – geologiska naturresurser i enlighet med artikel 2 första stycket punkt 3 i lagen om geologiska naturresurser – i block 1–5 Devetaki i regionerna Lovetj, Pleven och Gabrovo samt meddelande om anbuds förfarande för beviljande av tillstånd

(2009/C 72/06)

REPUBLIKEN BULGARIEN

MINISTERRÅDET

I enlighet med artiklarna 5.2, 42 första stycket punkt 1 och 44.3 i lagen om geologiska naturresurser och med beaktande av artiklarna 4.2.16 och § 1.24a i energilagen

BESLUTAR MINISTERRÅDET FÖLJANDE:

1. Ett förfarande ska inledas för beviljande av prospekterings- och undersökningstillstånd för råolja och naturgas i block 1–5 Devetaki i ett område på 786,74 km² vars koordinater anges på kartan i förslaget till prospekterings- och undersökningsavtal, som ingår i anbuds inbjudan.
2. Tillståndet enligt punkt 1 ska beviljas genom anbuds förfarande.
3. Prospekterings- och undersökningstillståndet ska gälla i 5 år från och med ikraftträdandet av prospekterings- och undersökningsavtalet, med rätt till förlängning enligt artikel 31.3 i lagen om geologiska naturresurser.
4. Den hundra femtionde dagen efter offentliggörandet av detta beslut i *Europeiska unionens officiella tidning* ska förfarandet för tillstånd enligt punkt 1 inledas på ekonomi- och energiministeriet, ulitsa Triaditsa 8, Sofia.
5. Tidsfristen för köp av anbudshandlingar ska vara kl 17.00 den hundra tjugonde dagen efter offentliggörandet av detta beslut i *Europeiska unionens officiella tidning*.
6. Tidsfristen för ansökan om att delta i anbuds förfarandet ska vara kl 17.00 den hundra trettonde dagen efter offentliggörandet av detta beslut i *Europeiska unionens officiella tidning*.
7. Tidsfristen för inlämnande av anbud enligt anbuds inbjudan ska vara kl 17.00 den hundra fyrtiofjärde dagen efter offentliggörandet av detta beslut i *Europeiska unionens officiella tidning*.
8. Anbudsgivarna får inte närvara vid anbuds förfarandet.
9. Anbudsinbjudan kostar 500 BGN. Den ska köpas på kontor 802 på ekonomi- och energiministeriet, ulitsa Triaditsa 8, Sofia inom tidsfristen enligt punkt 5.

10. Anbudsgivarna ska uppfylla kraven i artikel 23.1 i lagen om geologiska naturresurser.
11. Anbudsgivarna ska bedömas på grundval av inlämnade verksamhetsprogram, miljöskydds- och utbildningsinsatser, bonus och administrativ och finansiell kapacitet, i enlighet med vad som föreskrivs i anbudsinbjudan.
12. För deltagande i anbudsförfarandet ska, inom tidsfristen enligt punkt 6, 10 000 BGN betalas in på ekonomi- och energiministeriets bankkonto som anges i i anbudsinbjudan.
13. Om en anbudsgivare utesluts från anbudsförfarandet, ska anmälningavgiften återbetalas inom 14 dagar från det att anbudsgivaren underrättats därom.
14. Anmälningavgiften ska inte återbetalas till den som väljs ut i anbudsförfarandet, men ska återbetalas till övriga deltagare inom 14 dagar efter det att ministerrådets beslut om beviljande av prospekterings- och undersökningstillstånd offentliggjorts i *Bulgariens officiella tidning*.
15. Anmälningar till anbudsförfarandet och anbudsgivarnas anbud enligt anbudsinbjudan ska lämnas till Ekonomi- och energiministeriet, ulitsa Triaditsa 8, Sofia och vara avfattade på bulgariska i enlighet med artikel 46 i lagen om geologiska naturresurser.
16. Anbuden ska vara utformade i enlighet med kraven och bestämmelserna i anbudsinbjudan.
17. Anbudsförfarandet ska genomföras även om bara en anbudsgivare godkänns.
18. Ekonomi- och energiministern är behörig att
 - 18.1 skicka detta beslut för offentliggörande i *Europeiska unionens officiella tidning*, i *Bulgariens officiella tidning* och på ministerrådets webbplats, och
 - 18.2 utse en kommitté som organiserar och genomför anbudsförfarandet.
19. Beslutet kan överklagas till högsta förvaltningsdomstolen senast 14 dagar efter offentliggörandet i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Premiärminister:

Sergei STANISHEV

För Ministerrådets Förstasekreterare:

Veselin DAKOV

Vidimeras

Regeringskansliets Direktör

Veselin DAKOV

BESLUT nr 843**av den 23 december 2008**

om inledande av förfarande för beviljande av prospekterings- och undersökningstillstånd för olja och gas — Geologiska naturresurser i enlighet med artikel 2 första stycket punkt 3 i lagen om geologiska naturresurser – i block 1–9 Mizija i regionen Vratsa samt meddelande om anbuds-förfarande för beviljande av tillstånd

(2009/C 72/07)

REPUBLIKEN BULGARIEN

MINISTERRÅDET

I enlighet med artiklarna 5.2, 42 första stycket punkt 1 och 44.3 i lagen om geologiska naturresurser och med beaktande av artiklarna 4.2.16 och § 1.24a i energilagen

BESLUTAR MINISTERRÅDET FÖLJANDE:

1. Ett förfarande ska inledas för beviljande av prospekterings- och undersökningstillstånd för råolja och naturgas i block 1–9 Mizija i ett område på 155,95 km² vars koordinater anges på kartan i förslaget till prospekterings- och undersökningsavtal, som ingår i anbudsinbjudan, utan att tillståndsområdet "Selanovci" medräknats.
2. Tillståndet enligt punkt 1 ska beviljas genom anbuds-förfarande.
3. Prospekterings- och undersökningstillståndet ska gälla i 5 år från och med ikraftträdandet av prospekterings- och undersökningsavtalet, med rätt till förlängning enligt artikel 31.3 i lagen om geologiska naturresurser.
4. Den hundrafemtionde dagen efter offentliggörandet av detta beslut i *Europeiska unionens officiella tidning* ska förfarandet för tillstånd enligt punkt 1 inledas på ekonomi- och energiministeriet, ulitsa Triaditsa 8, Sofia.
5. Tidsfristen för köp av anbudshandlingar ska vara kl 17.00 den hundratjugonde dagen efter offentliggörandet av detta beslut i *Europeiska unionens officiella tidning*.
6. Tidsfristen för ansökan om att delta i anbuds-förfarandet ska vara kl 17.00 den hundratrettionde dagen efter offentliggörandet av detta beslut i *Europeiska unionens officiella tidning*.
7. Tidsfristen för inlämnande av anbud enligt anbudsinbjudan ska vara kl 17.00 den hundrafyrtiofjärde dagen efter offentliggörandet av detta beslut i *Europeiska unionens officiella tidning*.
8. Anbudsgivarna får inte närvara vid anbuds-förfarandet.
9. Anbudsinbjudan kostar 500 BGN. Den ska köpas på kontor 802 på ekonomi- och energiministeriet, ulitsa Triaditsa 8, Sofia inom tidsfristen enligt punkt 5.
10. Anbudsgivarna ska uppfylla kraven i artikel 23.1 i lagen om geologiska naturresurser.
11. Anbudsgivarna ska bedömas på grundval av inlämnade verksamhetsprogram, miljöskydds- och utbildningsinsatser, bonus och administrativ och finansiell kapacitet, i enlighet med vad som föreskrivs i anbudsinbjudan.
12. För deltagande i anbuds-förfarandet ska, inom tidsfristen enligt punkt 6, 10 000 BGN betalas in på ekonomi- och energiministeriets bankkonto som anges i i anbudsinbjudan.
13. Om en anbudsgivare utesluts från anbuds-förfarandet, ska anmälningsavgiften återbetalas inom 14 dagar från det att anbudsgivaren underrättats därom.
14. Anmälningsavgiften ska inte återbetalas till den som väljs ut i anbuds-förfarandet, men ska återbetalas till övriga deltagare inom 14 dagar efter det att ministerrådets beslut om beviljande av prospekterings- och undersökningstillstånd offentliggjorts i *Bulgariens officiella tidning*.

15. Anmälningar till anbudsförfarandet och anbudsgivarnas anbud enligt anbudsinbjudan ska lämnas till Ekonomi- och energiministeriet, ulitsa Triaditsa 8, Sofia och vara avfattade på bulgariska i enlighet med artikel 46 i lagen om geologiska naturresurser.
16. Anbudena ska vara utformade i enlighet med kraven och bestämmelserna i anbudsinbjudan.
17. Anbudsförfarandet ska genomföras även om bara en anbudsgivare godkänns.
18. Ekonomi- och energiministern är behörig att
- 18.1 skicka detta beslut för offentliggörande i *Europeiska unionens officiella tidning*, i *Bulgariens officiella tidning* och på ministerrådets webbplats, och
- 18.2 utse en kommitté som organiserar och genomför anbudsförfarandet.
19. Beslutet kan överklagas till högsta förvaltningsdomstolen senast 14 dagar efter offentliggörandet i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Premiärminister:

Sergeï STANISHEV

För Ministerrådets Förstasekreterare:

Veselin DAKOV

Vidimeras

Regeringskansliets Direktör

Veselin DAKOV

BESLUT nr 844**av den 23 december 2008**

om inledande av förfarande för beviljande av prospekterings- och undersökningstillstånd för olja och gas – geologiska naturresurser i enlighet med artikel 2 första stycket punkt 3 i lagen om geologiska naturresurser – i block 1–10 Botevo i regionerna Vratsa och Montana samt meddelande om anbuds förfarande för beviljande av tillstånd

(2009/C 72/08)

REPUBLIKEN BULGARIEN

MINISTERRÅDET

I enlighet med artiklarna 5.2, 42 första stycket punkt 1 och 44.3 i lagen om geologiska naturresurser och med beaktande av artiklarna 4.2.16 och § 1.24a i energilagen

BESLUTAR MINISTERRÅDET FÖLJANDE:

1. Ett förfarande ska inledas för beviljande av prospekterings- och undersökningstillstånd för råolja och naturgas i block 1–10 Botevo i ett område på 280,58 km² vars koordinater anges på kartan i förslaget till prospekterings- och undersökningsavtal, som ingår i anbudsinsbjudan.
2. Tillståndet enligt punkt 1 ska beviljas genom anbuds förfarande.
3. Prospekterings- och undersökningstillståndet ska gälla i 5 år från och med ikraftträdandet av prospekterings- och undersökningsavtalet, med rätt till förlängning enligt artikel 31.3 i lagen om geologiska naturresurser.
4. Den hundrafemtionde dagen efter offentliggörandet av detta beslut i *Europeiska unionens officiella tidning* ska förfarandet för tillstånd enligt punkt 1 inledas på ekonomi- och energiministeriet, ulitsa Triaditsa 8, Sofia.
5. Tidsfristen för köp av anbudshandlingar ska vara kl 17.00 den hundratjugonde dagen efter offentliggörandet av detta beslut i *Europeiska unionens officiella tidning*.
6. Tidsfristen för ansökan om att delta i anbuds förfarandet ska vara kl 17.00 den hundratrettionde dagen efter offentliggörandet av detta beslut i *Europeiska unionens officiella tidning*.
7. Tidsfristen för inlämnande av anbud enligt anbudsinsbjudan ska vara kl 17.00 den hundrafyrtiofjärde dagen efter offentliggörandet av detta beslut i *Europeiska unionens officiella tidning*.
8. Anbudsgivarna får inte närvara vid anbuds förfarandet.
9. Anbudsinsbjudan kostar 500 bulgariska lev. Den ska köpas på kontor 802 på ekonomi- och energiministeriet, ulitsa Triaditsa 8, Sofia inom tidsfristen enligt punkt 5.
10. Anbudsgivarna ska uppfylla kraven i artikel 23.1 i lagen om geologiska naturresurser.
11. Anbudsgivarna ska bedömas på grundval av inlämnade verksamhetsprogram, miljöskydds- och utbildningsinsatser, bonus och administrativ och finansiell kapacitet, i enlighet med vad som föreskrivs i anbudsinsbjudan.
12. För deltagande i anbuds förfarandet ska, inom tidsfristen enligt punkt 6, 10 000 BGN betalas in på ekonomi- och energiministeriets bankkonto som anges i i anbudsinsbjudan.
13. Om en anbudsgivare utesluts från anbuds förfarandet, ska anmälningsavgiften återbetalas inom 14 dagar från det att anbudsgivaren underrättats därom.
14. Anmälningsavgiften ska inte återbetalas till den som väljs ut i anbuds förfarandet, men ska återbetalas till övriga deltagare inom 14 dagar efter det att ministerrådets beslut om beviljande av prospekterings- och undersökningstillstånd offentliggjorts i *Bulgariens officiella tidning*.

15. Anmälningar till anbudsförfarandet och anbudsgivarnas anbud enligt anbudsinbjudan ska lämnas till Ekonomi- och energiministeriet, ulitsa Triaditsa 8, Sofia och vara avfattade på bulgariska i enlighet med artikel 46 i lagen om geologiska naturresurser.
16. Anbudena ska vara utformade i enlighet med kraven och bestämmelserna i anbudsinbjudan.
17. Anbudsförfarandet ska genomföras även om bara en anbudsgivare godkänns.
18. Ekonomi- och energiministern är behörig att
- 18.1 skicka detta beslut för offentliggörande i *Europeiska unionens officiella tidning*, i *Bulgariens officiella tidning* och på ministerrådets webbplats, och
- 18.2 utse en kommitté som organiserar och genomför anbudsförfarandet.
19. Beslutet kan överklagas till högsta förvaltningsdomstolen senast 14 dagar efter offentliggörandet i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Premiärminister:
Sergeï STANISHEV

För Ministerrådets Förstasekreterare:
Veselin DAKOV

Vidimeras
Regeringskansliets Direktör
Veselin DAKOV

ANDRA AKTER

KOMMISSIONEN

Offentliggörande av en ansökan i enlighet med artikel 6.2 i rådets förordning (EG) nr 510/2006 om skydd av geografiska beteckningar och ursprungs-beteckningar för jordbruksprodukter och livsmedel

(2009/C 72/09)

Genom detta offentliggörande tillgodoses den rätt att göra invändningar som fastställs i artikel 7 i rådets förordning (EG) nr 510/2006 ⁽¹⁾. Invändningar måste komma in till kommissionen senast sex månader efter dagen för detta offentliggörande.

SAMMANFATTNING

RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 510/2006**”GRELOS DE GALICIA”****EG-nr: ES-PGI-0005-0469-13.06.2005****SUB () SGB (X)**

I denna sammanfattning anges de viktigaste uppgifterna i produktspecifikationen i informationssyfte.

1. Behörig myndighet i medlemsstaten:

Namn: Subdirección General de Calidad y Agricultura ecológica — Dirección General de Industrias y Mercados Agroalimentarios — Secretaría General de Medio Rural del Ministerio de Medio Ambiente, y Medio Rural y Marino de España

Adress: Paseo Infanta Isabel 1
28071 Madrid
ESPAÑA

Tfn +34 91 3475394

Fax +34 91 3475410

E-post: sgcaae@mapya.es

2. Grupp:

Namn: CHAMPIVIL, S.L. y otros

Adress: Mourence, 6
27820 Villalba (Lugo)
ESPAÑA

Tfn +34 9825112 22

Fax +34 982512135

E-post: info@champivil.com

Sammansättning: Producenter/bearbetningsföretag (X) Annan ()

(¹) EUTL 93, 31.3.2006, s. 12.

3. **Produkttyp:**

Klass 1.6 – Frukt, grönsaker och spannmål, bearbetade eller obearbetade

4. **Produktspecifikation:**

(Sammanfattning av kraven enligt artikel 4.2 i förordning (EG) nr 510/2006)

4.1 *Beteckning:*

"Grellos de Galicia"

4.2 *Beskrivning:*

Produkten med den skyddade geografiska beteckningen "Grellos de Galicia" består av de ätliga vegetativa delarna av arten rova (*Brassica rapa* L. var. *rapa*) av lokala populationer tillhörande ekotyperna "Santiago" och "Lugo", vilka motsvaras av de kommersiella sorterna "Grellos de Santiago" och "Globo blanco de Lugo". Produkten saluförs i färsk, fryst eller konserverad form.

Växten har följande morfologiska egenskaper: På roten är förtjockad i den övre delen och övergår i en slät, från basen förgrenad stjälk. De nedre bladen är skaftade och strävåriga med små, breda sidoflikar och en större ändflik. Stjälkens övre blad saknar skaft, är smalt lansettlika och försedda med två stora, runda och släta stipler som omsluter stjälken.

Beteckningen "grellos" används både för vegetativa blad och skott – som skördas under hela växtcykeln och kallas "nabizas" – och för reproduktiva blad och skott som skördas omedelbart före blomningen. De senare kallas i många delar av Galicien för "cimos".

Färsk rova saluförs i enhetliga partier (efter sort och odlingsområde) i form av traditionella knippen som väger ca 0,5 eller 1 kg och som hålls samman av band av växtmaterial eller andra material som är tillåtna enligt kvalitetshandboken.

Rovor som är avsedda för infrysning sorteras, tvättas, blancheras och skärs ibland i bitar före infrysning och paketering. Förpackningarna måste uppfylla de bestämmelser om material och vikt som föreskrivs i gällande lagstiftning och som återges i kvalitetshandboken.

Rovor som ska säljas i inlagd form bearbetas i naturligt skick, och lagen innehåller bara vatten från blancheringen samt koksalt, utan surgörande ämnen. Rovorerna förpackas i konservburkar eller glaskrutor vars vikt uppfyller de krav som föreskrivs i gällande lagstiftning och återges i kvalitetshandboken.

Organoleptiska egenskaper: Rovorerna äts inte råa, utan måste först tillagas. Tillagningstiden beror på rovorernas utvecklingsstadium. De organoleptiska egenskaperna hänför sig därför till rovor som är färdiga att konsumeras, dvs. som tillagats, vare sig detta gjorts av konsumenten eller industrin.

Rovorerna ska ha följande egenskaper: en intensivt grön färg som blir ännu starkare före blomningen, lätt sur smak med visst bittert inslag, texturen något strierad (en egenskap som blir mer utpräglad om sorten har smala blad och stor andel bladskäft) och mycket mjäll konsistens på grund av låg fiberhalt.

4.3 *Geografiskt område:*

Produktionsområdet omfattar samtliga kommuner i den självstyrande regionen Galicien. Det område där rovorerna bearbetas och förpackas sammanfaller med produktionsområdet.

4.4 *Bevis på ursprung:*

Bara rovor som odlas enligt kraven i produktspecifikationen och kvalitetshandboken, på de gårdar och av de odlare som är upptagna i motsvarande register, kan omfattas av den skyddade geografiska beteckningen "Grellos de Galicia" eller användas som råvaror för bearbetade produkter som skyddas av samma beteckning. På samma sätt får endast rovor som hanterats och/eller bearbetats i anläggningar som förtecknas i motsvarande register omfattas av den skyddade geografiska beteckningen "Grellos de Galicia".

Alla fysiska och juridiska personer som har ägor inskrivna i registren, liksom även odlingar, lager, bearbetningsanläggningar och produkter omfattas av kontrollorganets inspektioner och kontroller. Därvid fastställs om de produkter som omfattas av den skyddade geografiska beteckningen "Grelos de Galicia" uppfyller kraven i produktspecifikationen och kvalitetshandboken.

4.5 Framställningsmetod:

Det utsäde som används ska komma från plantor av ekotyperna "Santiago" eller "Lugo", antingen i form av motsvarande kommersiella sorter – "Grelos de Santiago" och "Globo blanco de Lugo" – eller i form av motsvarande lokala populationer som framtagits genom återsädd på samma odling eller på andra odlingar som finns upptagna i odlingsregistret för den skyddade geografiska beteckningen "Grelos de Galicia". Sådden sker genom bredsädd från och med mitten på augusti. Det exakta datumet varierar beroende på vilken zon det gäller och sortens tidighet. Skörden sker manuellt, företrädesvis under dygnets svalare delar. Bladen måste hanteras mycket försiktigt för att inte skadas. Sådana skador påverkar inte bara utseendet negativt utan gör det också möjligt för sjukdomsalstrande mikroorganismer att angripa växten. Rovor som är avsedda för bearbetningsindustrin kan också sköras på mekanisk väg. Samma dag som rovarna skördats sänds de antingen till ett lager för vidare hantering eller till en bearbetningsanläggning. I båda fallen sker hanteringen med yttersta varsamhet för att inte skada rovarna.

Bearbetning och paketering måste ske i det avgränsade geografiska området eftersom produkten har högt ställda krav på förhållandena vid hantering och konservering. Hanteringsstegen måste ske i det avgränsade geografiska området för att

- *undvika att produktens kvalitet försämras*: det är rovarnas blad som man använder sig av, och deras kvalitet försämras snabbt mellan skörden och ankomsten till bearbetningsanläggningen. Vattenförluster i kombination med nedbrytning av växtens celler leder till att plantorna gulnar och vissnar. Detta försämrar avsettningsmöjligheterna på marknaden. Rovorna används också som mervärdesmat på grund av sin höga halt av bl.a. glukosinolater, flavoner och vitaminer. Dessa och andra ämnen bryts dock snabbt ner efter skörd, vilket leder till att näringsvärdet minskar. Man vet t.ex. att halten av vitamin C minskar med mer än 50 % inom två dagar, och att glukosinolater (som har anticancerogena effekter) snabbt bryts ned efter det att rovan skördats. Ovannämnda förhållanden gör att alla moment i samband med hantering, transport, lagring och bearbetning bör utföras så snart som möjligt efter skörd och högst inom 24 timmar. Det är därför viktigt med korta avstånd mellan de platser där rovan skördas, distribueras, bearbetas och/eller förpackas,
- *garantera spårbarhet och kontroll*: kontrollorganet är bara verksamt i det avgränsade geografiska området, dvs. den självstyrande regionen Galicien. Kontroll- och certifieringssystemet gör det möjligt att garantera ursprung och spårbarhet för rovor av typen "Grelos de Galicia", förutsatt att de bearbetas och förpackas i denna region,
- *bibehålla de utmärkande egenskaperna hos "Grelos de Galicia" och garantera kvaliteten*: det finns en mycket lång tradition i den självstyrande regionen Galicien när det gäller att tillreda och konsumera produkten i fråga. Det faktum att paketeringen sker i det avgränsade geografiska området bidrar på ett avgörande sätt till att bevara de utmärkande egenskaperna och kvaliteten hos "Grelos de Galicia". Detta innebär att producenterna och kontrollorganet ansvarar för att tillämpa och kontrollera efterlevnaden av bestämmelserna om transport, bearbetning och förpackning av rovarna. Dessa har också den kunskap och behärskar de metoder som krävs för att garantera att "Grelos de Galicia" hanteras på rätt sätt.

4.6 Samband:

Odling av rovor i växelbruk finns belagd i dokument från 1200-talet som upprättats av den lokala självförvaltningen, liksom i köpehandlingar för gårdar av typen "nabales". Detta gjorde det möjligt att utnyttja marken maximalt genom växtföljden sommarspannmål – rovor – vinterspannmål.

Rovorna är frosthärdiga växter som är anpassade till ett fuktigt, tempererat klimat. De kräver djupa, luckra och bördiga jordar med en hög halt av organisk substans och måttlig lerhalt. Vattenhalten bör vara ganska hög, men jordarna får inte vara vattensjuka. Dessa klimatförhållanden och jordmåner återfinns i stora delar av Galicien.

Rovor är en oundgänglig ingrediens i några av de mest typiska galiciska maträtterna, som "caldo gallego" (syn. "pote gallego"), "cocido" och "lacón con grelos", vilka inte har några direkta motsvarigheter bland de traditionella maträtterna från andra regioner.

Det finns många historiska och gastronomiska referenser till produkten, vilket pekar på dess höga anseende hos den galiciska befolkningen. En rad skribenter inom etnografi och gastronomi har enhälligt framhållit rovorernas betydelse i det traditionella galiciska köket. Man hittar t.ex. sådana referenser i verk av den berömda och mångkunnige Ramón Otero Pedrayo (*Guía de Galicia*, 1926), gastronomiskribenten Ángel Muro (*Almanaque y conferencias culinarias*, 1890–1905) samt författarna Emilia Pardo Bazán (*La cocina española antigua*, 1912), Manuel María Puga y Parga (*La cocina práctica*, 1905) och Álvaro Cunqueiro (*A cociña galega*, 1973).

Som ytterligare stöd för att produkten betraktas som typisk för Galicien kan nämnas att den tagits upp i den förteckning över traditionella spanska produkter (*Inventario Español de Productos Tradicionales*) som gavs ut av ministeriet för jordbruk, fiske och livsmedel 1996.

4.7 Kontrollorgan:

Namn: Instituto Galego da Calidade Alimentaria (INGACAL)

Adress: Rúa Fonte dos Concheiros, 11 bajo.
15703 Santiago de Compostela
ESPAÑA

Tfn +34 981540055

Fax +34 981540018

E-post: sxca.agri@xunta.es

4.8 Märkning:

Rovor som saluförs under den skyddade geografiska beteckningen "Grelos de Galicia" ska efter certifieringen förses med en för handelsbruk avsedd etikett med den aktuella odlarens/förpackarens märke. De ska också förses med en av kontrollorganet godkänd och utfärdad etikett med den officiella logotypen för den skyddade geografiska beteckningen, en alfanumerisk kod och ett löpnummer.

Både etiketten för handelsbruk och etiketten med den skyddade geografiska beteckningens logotyp måste vara märkt med den skyddade geografiska beteckningen "Grelos de Galicia".

Det är valfritt att på etiketten ange växtens utvecklingsstadium med någon av angivelserna "nabizas" eller "cimos", se avsnittet "Beskrivning" ovan.

När det gäller rovor som bearbetats på annat sätt än vad som anges i produktspecifikationen finns det också möjlighet att på förpackningarnas etiketter ange att produkten framställts av rovor som omfattas av den skyddade geografiska beteckningen "Grelos de Galicia", förutsatt att råvaran uppfyller kraven i produktspecifikationen och att bestämmelserna i kvalitetshandboken följts.

Offentliggörande av en ansökan i enlighet med artikel 6.2 i rådets förordning (EG) nr 510/2006 om skydd av geografiska beteckningar och ursprungsbeteckningar för jordbruksprodukter och livsmedel

(2009/C 72/10)

Genom detta offentliggörande tillgodoses den rätt till invändningar som fastställs genom artikel 7 i rådets förordning (EG) nr 510/2006 ⁽¹⁾. Invändningar måste komma in till kommissionen senast sex månader efter dagen för detta offentliggörande.

SAMMANFATTNING

RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 510/2006

”MOUTARDE DE BOURGOGNE”

EG-nr: FR-PGI-005-0503-25.10.2005

SUB () SGB (X)

I denna sammanfattning anges de viktigaste uppgifterna i produktspecifikationen i informationssyfte.

1. Behörig myndighet i medlemsstaten:

Namn: Institut National des Appellations d'Origine (I.N.A.O.)

Adress: 51, rue d'Anjou
75 008 Paris
FRANCE

Tfn +33 153898000

Fax +33 142255797

E-post: info@inao.gouv.fr

2. Grupp:

Namn: Association Moutarde de Bourgogne (AMB)

Adress: AMB ARIA Bourgogne
4, Bd du Docteur Jean Veillet
21 000 Dijon
FRANCE

Tfn +33 380288140

Fax +33 380288169

E-post: laure.ohleyer@cote-dor.chambagri.fr

Sammansättning: Producenter/bearbetningsföretag (X) Annan (X)

3. Produkttyp:

Klass 2.6 – Senapspasta

4. Produktspecifikation:

(Sammanfattning av kraven i artikel 4.2 i förordning (EG) nr 510/2006)

⁽¹⁾ EUTL 93, 31.3.2006, s. 12.

4.1 *Beteckning:*

"Moutarde de Bourgogne"

4.2 *Beskrivning:*

"Moutarde de Bourgogne" är en stark eller mycket stark vitvinssenap. Den är klargul till färgen och dess konsistens är tjock, homogen och krämig. Den har stark doft och smak med tydliga inslag av vitt bourgognevin.

4.2.1 Tillåtna ingredienser och tillsatser:

- senapskorn som producerats och lagrats i Bourgogne,
- lösning: en lösning av vatten och vitt vin med skyddad ursprungsbeteckning som har framställts i vinområdet Bourgogne. Andelen vin ska uppgå till 25 % vid framställningen av senapen. Vinet ska vara torrt vitt vin som framställts med de traditionella druvsorterna från Bourgogne, dvs. Aligoté och Chardonnay. Sådana viner kännetecknas av att de är mycket aromatiska och har en lång eftersmak,
- salt, socker, kryddor, tillsatssämnen (i enlighet med EU-direktivet från 1995, med undantag av artificiella färgämnen, mjöl av spannmål eller andra stabiliserings- eller förtjockningsmedel, naturlig eller artificiell senapsexsens, senapsextrakt eller essentiell senapsolja).

4.2.2 Fysiska och kemiska egenskaper hos "Moutarde de Bourgogne":

- torrextrakt från senapskornen: > eller = 24 viktprocent av den färdiga produkten,
- fett från senapskornen: > eller = 9 viktprocent av den färdiga produkten,
- rester av fröskal: mindre än 2 % av den totala vikten.

4.3 *Geografiskt område:*

Produktion och lagring av senapskorn samt produktion (bearbetning) av senapspastan måste äga rum i det avgränsade produktionsområdet. Produktionsområdet utgörs av departementen i regionen Bourgogne, dvs. Côte d'Or, Nièvre, Saône et Loire och Yonne.

Det geografiska området motsvarar det område där man traditionellt har producerat senapskorn och bourgognevin och har de nödvändiga kunskaperna för att bearbeta dessa till en senap med typiska egenskaper (se punkt 4.6).

De senapskorn som produceras i Bourgogne har särskilda egenskaper som har varit kända i hundratals år. Charles Estienne, som var livläkare åt kung Frans I, ansåg att den senap som framställdes i Bourgogne var av en högre kvalitet på grund av att den framställdes av frön från åkersenapsplantan. Ända fram till andra världskriget odlade man åkersenap i skogarna och i närheten av kolmilor. Efter det att man hade framställt kol i milorna var marken rik på kaliumkarbonat och därför lämplig för senapsodling. Kolarna sådde senapen i mars och skördade i augusti. Dessutom lämpar sig klimatet i Bourgogne, som är ett ganska homogent inlandsklimat, för senapsodling. Senapsodlingen kräver inga stora vattenmängder, och senapen klarar både torra och höga temperaturer. Den mår däremot inte bra om slutet av våren är alltför fuktigt. Efter en nedgång under flera decennier har senapsodlingen i Bourgogne nu nylanserats på initiativ av senapsindustrin. Syftet är att få kontroll över produktionskvaliteten och att förbättra kvaliteten på den färdiga produkten. Nylanseringen har gjorts i samarbete med flera forskningsinstitut, Chambre d'Agriculture de Côte d'Or, regionala lagringsorgan, jordbrukare och bearbetningsföretag. Man har valt ut sorter med specifika egenskaper, dels med hänsyn till klimat och jordmån i Bourgogne och till bearbetningsföretagens kvalitetskrav.

Inom området har man avgränsat ett område där det är lämpligt att odla senap. Området har avgränsats utifrån vilka klimat- och jordmånsförhållanden som särskilt lämpar sig för senapsodling, dvs. andra jordar än brunjordar med hög syrahalt och podsoljordar på hög höjd. Försöksodling har visat att dessa jordar endast har begränsad lämplighet då senapskornen inte får tillräcklig kärna och otillräckliga halter av isotiocyanat, vilket i sin tur gör att det inte är möjligt att framställa senap med de typiska egenskaperna.

4.4 Ursprungsbevis:

Spårbarheten säkras under hela produktionsprocessen, från odlingslotten till den förpackade senapen. För detta används särskilda formulär. Senapen skördas endast på registrerade odlingslotter i det avgränsade produktionsområdet för den skyddade geografiska beteckningen. Odlingslotterna ska uppfylla de kriterier som anges i produktionsplanen. Odlarna levererar sin produktion till lagringsföretag i Bourgogne. Alla aktörer som är verksamma inom produktionen av senapskorn, lagring och bearbetning ska fylla i de särskilda formulären. Under produktionens gång görs analyser av senapskornens och senapspastans kvalitet.

4.5 Framställningsmetod:

Endast följande sorter, vilka valts ut av Association "Moutarde de Bourgogne" (nedan kallad AMB), får användas; *Brassica juncea* (bruna och gula senapskorn) och *Brassica nigra* (svarta senapskorn). Man har utarbetat en produktionsplan i vilken det anges vilka områden som används för odlingen, vilka odlingslotter som har valts ut och var dessa är belägna inom produktionsområdet. Efter skörden levereras senapskornen till ett lagringsföretag i Bourgogne. Lagringsföretaget ansvarar för att säkra spårbarheten och rengör och lagrar senapskornen.

I denna etapp i produktionen ska senapskornen kontrolleras och godkännas/underkännas utifrån följande kriterier:

- de ska komma från det avgränsade produktionsområdet i Bourgogne och vara av de sorter som valts ut av AMB,
- andelen gröna eller omogna frön får högst vara på 1,5 % (kvalitet I och II),
- andelen främmande frön får högst vara 0,3 % i kvalitet I och 0,5 % i kvalitet II,
- senapskornen får inte vara angripna av insekter eller mögel och de får inte visa tecken på att ha blivit brända av solen,
- frönas storlek: vikt för 1000 frön = > 2,35 g. Vid exceptionella väderförhållandet får vikten för 1 000 frön ligga på > 2 g,
- vatten och flyktiga ämnen: 4,2–9 % av substansen,
- fetthalt: 28–42 % i torrsubstansen,
- halt av flyktigt isotiocyanat: 0,7–0,94 % i torrsubstansen,
- proteinhalt: 24,2–30,8 % i torrsubstansen.

När senapskornen har godkänts förbereds och levereras de till produktionsföretag inom det geografiska området. Kornen krossas och blandas med en lösning av vatten och vin. Det vin som används ska vara ett vitt AOC-vin från Bourgogne. Genom denna bearbetning frigörs senapskornets kärna och man får fram den första senapspastan. Pastan passeras därefter för att avlägsna fröskalerna. Detta ger en ljusgul pasta som är tjock, homogen och krämig till konsistensen. Avslutningsvis avlägsnas eventuella luftbubblor. Senapen får därefter vila, vilket gör att den starka smaken utvecklas. Därefter lagras och förpackas senapen.

4.6 Samband med det geografiska området:

Sambandet med det geografiska området utgörs av den regionala yrkesskickligheten som funnits i generationer, den traditionella odlingen av senap i Bourgogne, det starka bandet mellan senapsodlingen och vinproduktionen i Bourgogne och dessas goda renommé genom seklerna.

4.6.1 En särskilt god kvalitet:

Senap av typen "Moutarde de Bourgogne" kännetecknas av sin starka och intensiva smak och framställs av senapsfrön som producerats och lagrats i Bourgogne och av att den blandats med en lösning bestående av vatten, salt, socker, kryddor och minst 25 % torrt vitt vin från druvsorter som traditionellt odlas i Bourgogne. Dessa vita viner är aromatiska med lång eftersmak och ger senapen dess starka och typiska doft och dess tydliga smak av vitt bourgognevin, vilket särskiljer den från andra senapsorter. Torrsubstansen från kornen ska ligga på minst 24 % och andelen fett från kornen ska ligga på minst 9 %.

4.6.2 Senapens renommé:

Senapen hör ihop med regionen Bourgogne. Det berättas att man vid en fest 1336, som organiserades i Rouvres av hertigen Eudes IV av Bourgogne till Filip VI:s ära, förtärde så mycket som 206,75 liter senap. Från och med 1500-talet skapades särskilda stadgor för senapstillverkarnas skrän (i Dijon 1634 och i Beaune 1647). Ända fram till 1800-talet tillverkades senap hantverksmässigt. I och med den industriella revolutionen blev tillverkningen industriell. Tillverkarna i Bourgogne tävlade i uppfinningsrikedom. Bland annat lät en tillverkare i Dijon, en herr Grey, år 1850 hos Académie des Arts, Sciences et Belles Lettres, registrera en maskin som ökade produktionen avsevärt. Mellan 1750 och 1984 förekom 263 olika senapstillverkare. En sådan koncentration av tillverkare finns inte i någon annan region i Frankrike.

Det finns också historiska skäl till varför man odlar senap i Bourgogne, eftersom Frans I:s livläkare, Charles Estienne, ansåg att den senap som producerades i Bourgogne var av allra högsta kvalitet, vilket han ansåg berodde på att åkersenapen här växte bättre än någon annanstans.

Det finns ett nära band mellan senapen och vinet. År 1911 hävdade senapstillverkaren A. Berthiot att den goda kvaliteten på den senap han tillverkade berodde på att han använde de bästa senapskornen som vid malningen blandades med en bourgognelösning innehållande bland annat *verjus*, ett vin tillverkat på omogna druvor. Den aktuella druvsorten drabbades av vinlus och tillverkarna började istället använda syrliga vita viner. Dessa ersattes i ett senare skede med kvalitetsvin. Det faktum att man i stället för vinäger använder vin i senapen ger den dess särskilda organoleptiska egenskaper.

Senapstillverkarna började tidigt använda beteckningen "Moutarde de Bourgogne". Det finns bland annat en registrering från 1891 av märket "Moutarde de Bourgogne, extra-blanche supérieure" som gjorts vid domstolen i Sens och från 1903 en registrering vid handelskammaren i Dijon av en etikett med texten *Moutarde Jacquemart au pur verjus de Bourgogne*. Det faktum att man i varumärkenas namn väljer att hänvisa till Bourgogne och dess historia visar på senapens ryktbarhet. Bland de olika varumärkena kan nämnas *Jean-sans-Peur*, *Téméraire*, *Moutarde à la cuillère de la Belle Bourguignonne* och *La Bourguignonne*.

4.6.3 Den mänskliga faktorn – ett särskilt yrkeskunnande:

Ända fram till andra världskriget var senapsodlingen omfattande i Bourgogne. Efter 1945 försökte senapsindustrin bevara odlingen i regionen och senapstillverkarnas samarbetsorgan gav också ut en broschyr om senapstillverkningen för detta ändamål. Initiativet lyckades inte på grund av världsmarknaden och konkurrensen från andra oljeväxter.

Inte förrän i början av 1990-talet började man återigen odla senap i större skala. Detta berodde bland annat på att de olika aktörerna i produktionskedjan samtidigt hade olika skäl att göra gemensam sak:

- industrin sökte en möjlighet att diversifiera sina leveranskällor och önskade få kontroll över råvarornas kvalitet. De ville därför kunna påverka själva odlingen av senapskornen för att få en bättre slutprodukt,
- jordbrukarna önskade diversifiera sin produktion och ville också kunna avsätta produktionen i regionen.

Man tillsatte en kommitté som skulle styra nylanseringen. Där fanns företrädare för följande organ:

- Etablissement National d'Enseignement Supérieur Agronomique de Dijon och Institut national de recherche agronomique pour la recherche génétique. Dessa ansvarade för förbättringar av produktiviteten och såg till att senapskornens kvalitet motsvarade de kriterier som faststälts av AMB,
- Chambre d'agriculture de Côte d'Or ansvarade för tillämpad forskning och försöksverksamhet,
- regionala lagringsföretag ansvarade för logistik i samband med skörd och förpackning,
- jordbrukarna ansvarade för att omsätta forskningsresultaten i praktiken och för att få fram tillräckliga mängder senapskorn för tillverkarnas provtillverkning,
- *Fédération française des industriels charcutiers, traiteurs et transformateurs de viandes* och senapstillverkarna genomförde ett antal prov och försök både i mindre skala och i industriell skala.

Tack vare samarbetet kunde man ta fram två sorter som man önskar skydda med en skyddad geografisk beteckning.

Parallellt med denna utveckling har produktionen ökat från cirka 350 hektar 1993 till 1 230 hektar 2003.

4.7 *Kontrollorgan:*

Beteckning: CERTIPAQ

Adress: 44, rue La Quintinie
75015 Paris
FRANCE

Tfn +33 145309292

Fax +33 145309300

E-post: certipaq@certipaq.com

4.8 *Märkning:*

I märkningen ska följande uppgifter ingå:

- handelsnamnet "Moutarde de Bourgogne",
 - logotyp för den skyddade geografiska beteckningen.
-

Offentliggörande av en ansökan i enlighet med artikel 6.2 i rådets förordning (EG) nr 510/2006 om skydd av geografiska beteckningar och ursprungsbeteckningar för jordbruksprodukter och livsmedel

(2009/C 72/11)

Genom detta offentliggörande tillgodoses den rätt till invändningar som fastställs genom artikel 7 i rådets förordning (EG) nr 510/2006 ⁽¹⁾. Invändningar måste lämnas till kommissionen senast sex månader efter dagen för detta offentliggörande.

SAMMANFATTNING

RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 510/2006

”ŠTAJERSKO PREKMURSKO BUČNO OLJE”

EG-nr: SI-PGI-0005-0418-29.10.2004

SUB () SGB (X)

I denna sammanfattning anges de viktigaste uppgifterna i produktspecifikationen i informationssyfte.

1. Behörig myndighet i medlemsstaten:

Namn: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS

Adress: Dunajska 58
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA

Tfn +386 14789109

Fax +386 14789055

E-post: varnahrana.mkgp@gov.si

2. Sökande:

Namn: GOLICA GIZ

Adress: Trg svobode 3,
SI-2310 Slovenska Bistrica
SLOVENIJA

Tfn +386 28432611

Fax +386 28432613

E-post: —

Sammansättning: Producenter/bearbetningsföretag (X) Annan ()

3. Produkttyp:

Klass – Fetter (smör, margarin, olja etc.)

4. Produktspecifikation:

(Sammanfattning av kraven i artikel 4.2 i förordning (EG) nr 510/2006)

4.1 Namn:

”Štajersko prekmursko bučno olje”

⁽¹⁾ EUTL 93, 31.3.2006, s. 12.

4.2 Beskrivning:

"Štajersko prekmursko bučno olje" är en oraffinerad vegetabilisk matolja, som framställs genom pressning av rostade pumpakärnor av högsta kvalitet.

Pumpakärnoljan har mörkgrön till röd färg och karakteristisk aromatisk doft och smak. Den har bra fettsyrebalans, då den innehåller cirka 20 % mättade fettsyror, cirka 35 % enkelomättade fettsyror och cirka 45 % fleromättade fettsyror.

Oljan är rik på tokoferoler, då den innehåller cirka 50 mg vitamin E per 100 g olja. Den innehåller också andra vitaminer, spårämnen, karotenoider, ovanliga aminosyror samt naturligt färgämne (klorofyll).

4.3 Geografiskt område:

Det geografiska område där "Štajersko prekmursko bučno olje" framställs begränsas av en linje som dras från Dravograd till Slovenj Gradec och vidare till Mislinja och Velenje (längs huvudvägen), Šoštanj, Mozirje, Nazarje, Vranksko, Prebold, Zabukovica och Laško. Därefter löper linjen vidare längs floden Savinja och Sava förbi Radeče, Sevnica, Krško, Brežice till Obrežje, så längs statsgränsen till Kroatien, Ungern och Österrike (längs Karavanke) tillbaka till Dravograd.

4.4 Bevis på ursprung:

Alla tillverkare av "Štajersko prekmursko bučno olje" ska vara registrerade inom det avgränsade geografiska området och ska framställa olja av pumpakärnor i enlighet med produktspecifikationen för "Štajersko prekmursko bučno olje". De ska registerföra leverantörer och dessas levererade kvantiteter av pumpakärnor. Vidare ska de registrera analysdatum, resultaten av kemiska analyser samt fysiska och kemiska egenskaper. Tillverkarna ska även registrera produktionsuppgifter, exempelvis råvaruförbrukning, materialförbrukning och mängd producerad olja.

Alla dessa uppgifter omfattas också av certifieringsorganets tillsyn. Detta är godkänt enligt standarden EN 45011.

4.5 Framställningsmetod:

För tillverkning av pumpakärnoljan "Štajersko prekmursko bučno olje" får olika sorters pumpakärnor användas som dock måste uppfylla kvalitetskraven.

Dessa får produceras utanför det föreskrivna geografiska området men måste bearbetas inom detta.

1. Pumpakärnor tas emot (kontroll av fysiska och kemiska egenskaper (orenheter, fukthalt, oljehalt, andel skadade frön) och optisk besiktning).
2. Inlagring.
3. Rensning (avlägsnande av orenheter).
4. Torkning till fukthalt på 6–7 %.
5. Malning.
6. Knådning.
7. Rostning (max. temperatur 120 °C, 30–60 minuter).
8. Pressning av den rostade massan.
9. Sedimentering av pumpakärnoljan.
10. Kvalitetskontroll (fysikalisk-kemisk och organoleptisk analys av oljan).
11. Tappning och märkning.

4.6 Samband:

"Štajersko prekmursko bučno olje" är en kulinarisk specialitet från det geografiska område som anges i punkt 4.3. Framställningen av pumpakärnolja i Štajerska och Prekmurje har traditioner, vilket framgår av skriftliga uppgifter om grundandet av den första oljepressen i Fram redan 1750. Som en följd av regionens stora produktion av pumpakärnor grundades ännu fler fabriker för hantverksmässig framställning av pumpakärnolja (Slovenska Bistrica, Središče ob Dravi, Selo pri Pragerskem m.fl.). År 1904 grundade Albert Stigar en sådan fabrik i Slovenska Bistrica. I Prekmurje finns inga större företag, bara mindre som ägs av jordbrukare. Ett av dessa tillhör Feri Vučak i Vadarci na Goričkem, vars oljepressanläggning är hela 130 år gammal. Han tillhör fjärde generationen oljetillverkare.

Ryktet om "Štajersko prekmursko bučno olje" har också spridit sig utanför Slovenien till andra europeiska länder, USA, Australien, Ryssland etc. Ett bevis på detta är bland annat utmärkelsen för mest innovativ produkt på tävlingen *The International food and drink event* i London 2007 (IFE07).

4.7 Kontrollorgan:

Namn: Bureau Veritas d.o.o.
Adress: Linhartova 49a
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tfn +386 14757670
Fax +386 14747602
E-post: info@bureauveritas.si

4.8 Märkning:

Om "Štajersko prekmursko bučno olje" förpackas inom det geografiska området, får varje producent använda egna förpackningar och etikettering. Emellertid måste förpackningen eller etiketten uppvisa den skyddade beteckningen "Štajersko prekmursko bučno olje", färglogotypen "Štajersko prekmursko bučno olje" och motsvarande gemenskapssymbol eller nationell kvalitetsmärkning.

Om förpackning sker utanför det geografiska området, måste det säkerställas att oljans ursprung kan spåras. Förpackningar med "Štajersko prekmursko bučno olje" ska även då vara märkta med den skyddade beteckningen, logotypen och motsvarande gemenskapssymbol.
